

קו
נטוי

19

בְּלִילָה

כתב עת לספרות ולאמנות
משותף למורים ולסטודנטים
במכללה האקדמית לחינוך
אורנים

קו
נטוי

19

בְּלִילָה

כתב עת לספרות ולאמנות
משותף למורים ולסטודנטים
במכללה האקדמית לחינוך
אורנים

תוכן עניינים

7	פתח דבר
8	נוף מטוגן אבי טבח
11	סופת חול גליה דור
12	אמהות במבחן 1-2 מירה צדר
14	ללא כותרת איתמר פרנס
15	קציר לילה משה ב. יצחקי
17	לא אוכלים צבים / בדרך להיכל נעמן מור גל
18	שד עובל טימור
19	עם רדת החשכה רועי דינר
20	צל אורב סילביה מילגיר
23	לילא והלילה מופיד צידאוי (אבן אל-ח'טאף)
24	דירה שחורה אילנה קוטינוב
25	סיגריה קארין אלמקייס
26	מקלט קארין אלמקייס
27	זיכרון תלמה נבו
28	לילה מתוק ורך חגית מנדרובסקי
29	לילה נטי רוצנברג
30	משעמם לי הדס גולוב
32	מלוכה 2 אמיל ספארקל
33	הפייטה אמיל ספארקל
34	עריסת מוות (סדרה) מיכל בלייר
37	פרידה טל שמיר
39	ים שותק - שירי לילה
41	צפרדעי לילה רוברט בליי
42	ליל פרא - ליל פרא! אמילי דיקינסון
44	ים שותק הוגו מוחיקה
45	אל הלילה חנה ארנדט
46	לילה אנה מרגולין
47	מסילה תומס טראנסטרומר
48	* מיטסו סוזוקי

קו נטוי 19

אייר תשע"ט

יוני 2019

עורכים: רפי וייכרט, דורית רינגרט

ליטל שרוני, צליל ממן

מערכת: משה ב. יצחקי, עידית לבבי גבאי,
חגי רוגני, יעל גילעת, נעמי דה-מלאך, עודד הירש

עיצוב גרפי: עופרי פורטיס

דפוס: ע.ר. הדפסות בע"מ

כתובת המערכת

קו נטוי, כתב עת לספרות ולאמנות

המכללה האקדמית לחינוך, אורנים

דאר טבעון 3600600

kavnatuy@gmail.com

דף באתר אורנים

<http://www.oranim.ac.il/sites/heb/about/kav-natui>

© כל הזכויות שמורות ליוצרים ולמכללה האקדמית לחינוך, אורנים

91	והוא האור - פרוזה לילית
93	מתוך: והוא האור לאה גולדברג
94	מתוך: מוות בוונציה תומאס מאן
96	מתוך: מסע אל קצה הלילה לואי־פרדינן סלין
98	מתוך: התרנגולת בעלת שלוש הרגליים יהושע קנז
100	מתוך: רישום של העבר וירג'יניה וולף
102	מתוך: והכלה סגרה את הדלת רונית מטלון
104	מתוך: לדבר לעצמנו אנדרס נאומן
105	מתוך: גוף ראשון שני סילביה מולוי
109	דפוסי יחסים יונתן אופק
110	נוקטורן איריס ברנע
111	משפט פשוט מיכאל אורון
112	*** מירב מסקין סמימי
113	לילה בלעדייך יהודה לייב ויטלזון
114	לילות וימים אורית קלופשטוק
115	ללא שם שרון עמר
117	המלחמה באל־ירמוכ עולא זירעיני
118	לילה ויום מיכל שכנאי יעקבי
120	לילה לבן ורד שחף
121	*** דנה בומץ
122	פרידה גבי מרשיק
	מתוך: "אל המגדלור": רישומים למרת רמטי
124	דורית רינגרט
125	עששית רפי וייכרט
126	כשאתעורר רותם רובינזון
127	ריאות נטלי אילון
128	*** שירה לוי
130	רשימת משתתפים
134	משתתפי השער 'ים שותק'
135	משתתפי השער 'והוא האור'
136	תודות להוצאות הספרים

49	* מיטסו סוזוקי
50	* וְלֹאד מוֹלְדוֹבַן
51	* מִרְתָּה פֶּטְרָאוּ
52	לילה ויסלבה שימבורסקה
54	* סלאח פאיק
57	בדידות ליטל שרוני
58	ילתא (יעל) שלומי ללוש
59	ונפל אור שלומי ללוש
60	נדודי שינה שיר שבת ספיר
61	מצבי תודעה 2 לאה בר סלע
62	82. כאן, אצלך דורית פלג
64	כתם של אפלה על אפלה דורית פלדמן
65	חלומה סיגל אריה
66	לחשים לילך סנש
	פואמה / פה-אימה, שערה במקום הפשע
68	רותי הלבית כהן ויהושע סובול
71	הצטברות מג'ד מריסאת
72	אספלט. שיר געגועים רוני סומק
73	ירח רוני סומק
74	תכונות כיאן סביחאת אגבאריה
75	חבילות עודד הירש
76	*** נועה לויין חריף
77	זרימה נועה לויין חריף
	N.01 מתוך הסדרה 'אלמנח: רישומי צילום'
	חובב רשלבך
	בדרך רוני גירון
81	אח ואחות בערב בעז נוי
82	בלון אדום בשדרות רוטשילד בעז נוי
83	שמש לילה עידן בריר
84	מחשבות טורדניות (פרט מתוך סדרה) עדינה קיי
85	טראומה אהובתי (פרט מתוך סדרה) עדינה קיי
86	*** מיטל ריבקין
87	סוג של חופש איה מרבך
88	כמיהה גיגי רם
89	טיפוס אפל גיגי רם

פתח דבר

"לילה. כמה לילה! בשמים שקט. / כוכבים בחיתולים" כתב נתן אלתרמן בשירו הנודע 'ליל קיץ' מתוך **כוכבים בחוץ**. הלילה כנושא, כמטפורה וגם כתפאורה וכרקע לאירועים שונים הוא מן המוטיבים המרכזיים בתרבויות העולם. למן החושך על פני תהום ועד לחשכת האחרית הכול נתון בסוגרי הלילה.

הלילה עומד במרכזן של עשרות היצירות שלפניכם, שירים וקטעי פרזזה מקוריים ומתורגמים, ציורים ותצלומים. סטודנטיות וסטודנטים בהווה ובעבר, מרצות ומרצים ממכללת אורנים וממוסדות אחרים, כמו גם יוצרים אחרים, שלחו לנו יצירות מרתקות שרק את חלקן יכולנו לכלול בחוברת שלפניכם. לגיליון זה בחרנו שירים וקטעי פרזזה מן הספרות העברית והעולמית והם מוגשים בשערים נפרדים.

אתם מוזמנים לשיטוט מרתק בממלכת הלילה על עינוגיה ומוראותיה, על אהבותיה וחרדותיה.

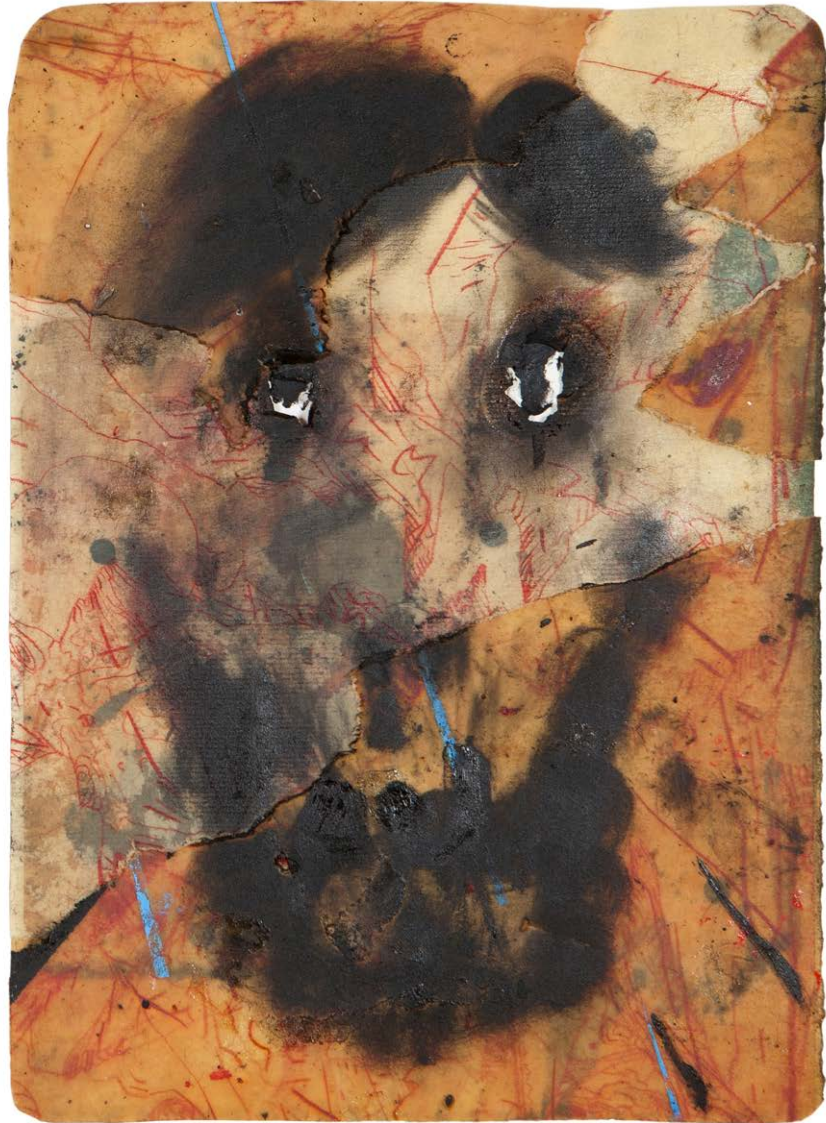
עם הגיליון הראשון בעריכתנו, היינו מבקשים לשלוח תודה מוארת לעורכים שהורישו לנו את מפעלם החשוב וליוו אותנו בהוצאתו לאור: פרופ' משה ב. יצחקי, עידית לבבי גבאי וד"ר חגי רוגני. תודתנו לפרופ' יערה בראון, נשיאת מכללת אורנים, ולמנכ"ל קובי אלדר על תמיכתם בהוצאת גיליון זה. תודתנו לאליה דמטר על סיועה בעריכה הלשונית. תודה מקרב לב לעופרי פורטיס על עבודת הגרפיקה המעולה.

להתראות בחוברות הבאות.

העורכים

רפי וייכרט, דורית רינגרט
ליטל שרוני, צליל ממן

מכללת אורנים, יוני 2019

אבי סבא / נוף מטוגן / 2015-2016
שמן, עפרונות וחום על נייר / 40x30 ס"מ

גליה דור

סופת חול

לִילָה שְׁחֹר מְדַבֵּר אֵין כּוֹכָבִים
אֲנִי יַחֲפָה וְנִחְנָקֶת
מִתּוֹךְ עֲנַן אֶבֶק לָבֹן אֲנִי רוֹאֶה נֹמֵר
מִחְרֵישׁ מִפְּנֵי אֶת פְּנֵיו הַחֲבֻרָבוּרוֹת
הָאֵשׁ בְּעֵינָיו מְאִירָה אֶת שְׁפֵמוֹ הַרוֹטֵט
אֲנִי חוֹשֶׁבֶת שֶׁהוּא תִכְף יִסְחֹף אוֹתִי לְרִקּוּד לֹהֵט
אֲכַל הוּא מְבִיט בִּי בְרָצִינּוֹת
שֶׁל תְּהוֹם שֶׁתִּכְף תִּפְעֵר בְּאֲדָמָה הַגִּירִית
"זֶה הַסּוֹף שֶׁלִּי" הוּא אוֹמֵר לִי בְּעֵבְרִית
וְאֲנִי לֹא מִתְפַּלֵּאת
מִתְקַדְמֶת לְעֵבְרוֹ זְקוּפָה
מִחִיכֶת בְּשִׁקֵּט
מִחֲפָה
שֶׁהוּא יִקְרַע אוֹתִי לְגִזְרִים
כִּי אִם כָּבֵר לָמוֹת
עֲדִיף בְּאֲמִצֵּעַ הַמְדַבֵּר
כְּמוֹ סוּפַת חוֹל
לְהַתְפַּזֵּר
לְכָל הַרוּחֹת

מירה צדר / **אמהות במבחן 1-2** / 2013
שמן על נייר פרגמנט / 21x29 ס"מ

משה ב. יצחקי
קציר לילה

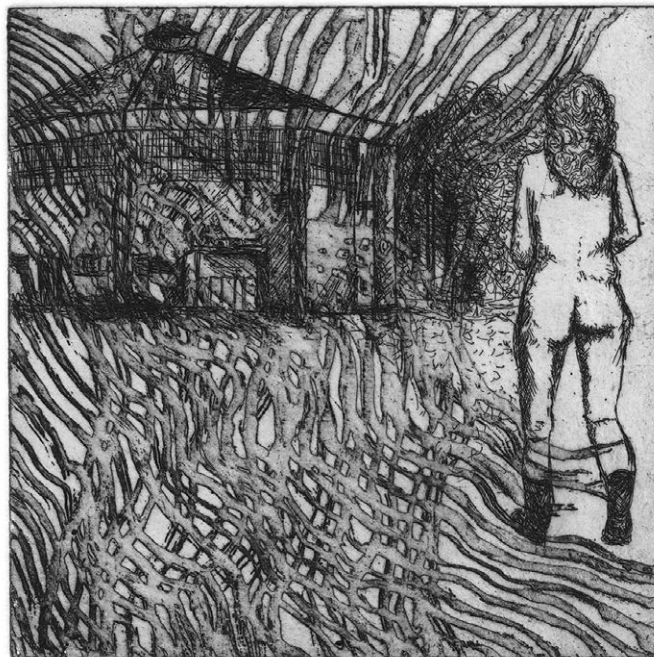
הנעצמים	בזמרים שבאו
להדיר שנה	הותרת לי
מעייני הפלות.	פאה בשדה
הו פרספונה,	ללקט שכחה
עם בקר	וחרמש ירח
אצא	מניח לנו
לשבר	קצירו,
שבר,	גם הלילה
מתנות עניים	יתחפר במים
לימי	ויפליג לדרכו
רעב	וחלל שנפער
שיבואו	בנו
והשרפה	מבקש מלוויו
ממשיכה	באלמות
לכלות	הסהר
	בעפעפיה

איתמר פרנס / ללא כותרת / 2014
שמן על בד / 85x110 ס"מ

מור גל / לא אוכלים צבים / 2016 / תצריב ואקוויטינטה / 20x20 ס"מ

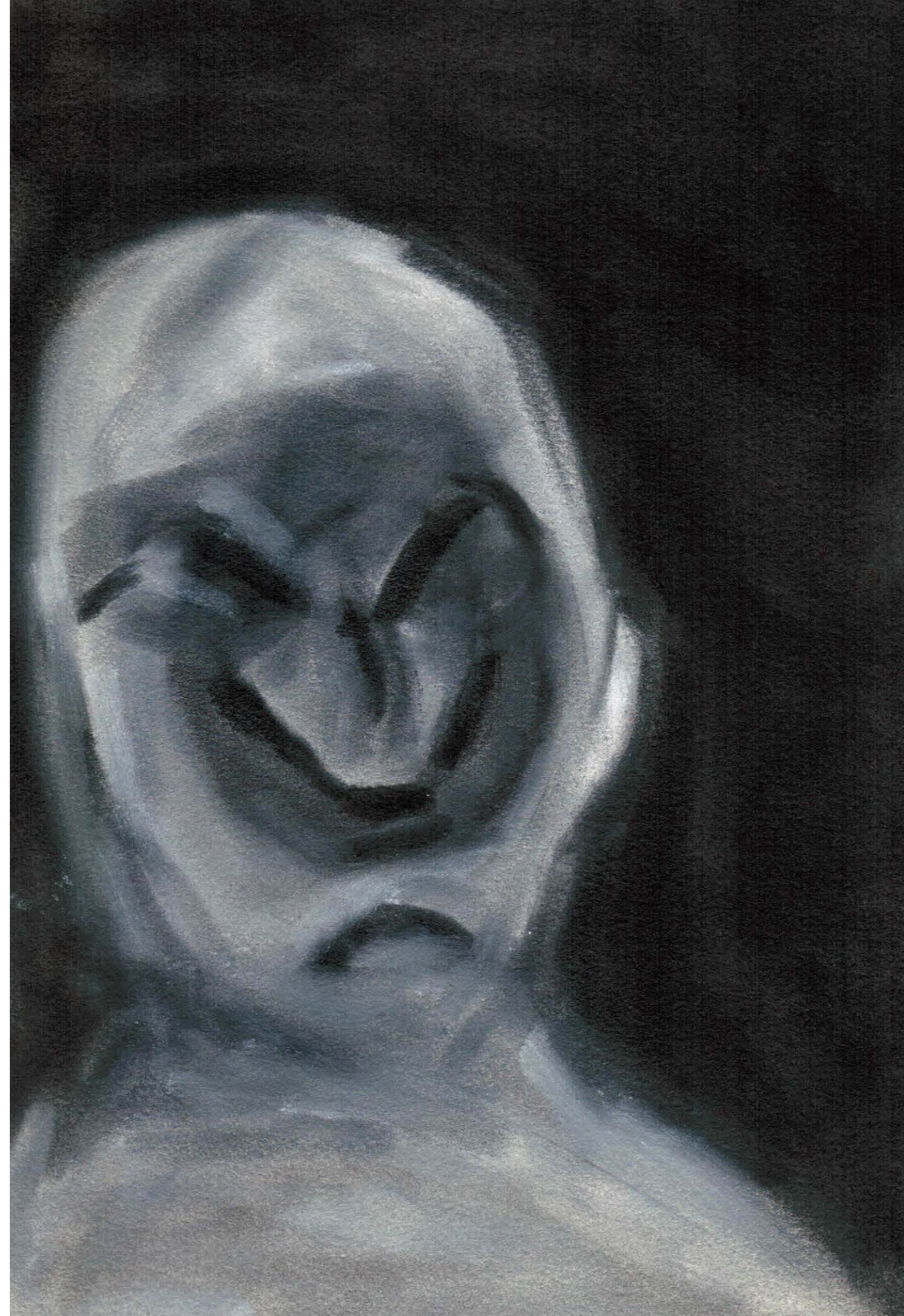

מור גל / בדרך להיכל נעמן / 2017 / תצריב וצריבה פתוחה / 15x15 ס"מ

רועי דינר
עם רדת החשכה

עם רדת החשכה
מסתגן לו יצר הרע.
מתעטפים בשמיכה
ונזכרים בשרשם
גרימים מכבדצים, ומיד נעלמים,
אה כאן לא קורה
שום דבר.
היא לימין הוא לשמאל,
וחולמים על הפרי האסור שהתר.
מזמות רוכצות בראשם
ובלי חבה או בושח
רומסים את הנחש המזרנג.
עזר כנגד עומדים הם בשקט.
מחפשים חלום של נפש יוצרת.
עם הנץ החמה
מגיעה שכחה.
ואתה מחכים
לרדת החשכה.

► עובל טימור / שד / 2013
פחם וגיר על נייר / 28x19 ס"מ

סילביה מילגיר / **צל אורב** / 2017-2018
טכניקה מעורבת על שקף / 140x300 ס"מ

בעמוד הבא: פרט מתוך היצירה

مفيد صيداوي (ابن الخطّاف)

ليلی واللیل

ولَّيلِ

أَكابِدُهُ يا ليلِی

لا نجمٌ ولا قَمَرٌ

ويبقى أَمامي

جبینك الوضَاءُ

ينبِرُ ظلاما

في لیلِ

تھاوت كواكبُه

فاجعلي بقاءك في ليلِ

مَوطنِ

داھمتُه الدَّئابُ

في لیلِ

غابَ فیها حارسُ

الفرحِ والارضِ

وانثالت

ثعالِبُ

تعیثُ في الأرضِ

فسادا وشرهه وعتمة

فأصیبي ... وأصیبي

عَلَّ شِراعنا

يعود لفرجه

يعود لطبيعته

[عرعة, المثلث, 5.4.2019]

מופיד צידאוי (אבן אל־ח'טאר)

לילא והלילה

עוד לִילָה

לְשֵׁאתוֹ, לְלֵילָא,

אֵין כּוֹכֵב, אֵין יָרֵחַ

מוֹלֵי גוֹתֵר רַק

מְצַחֵה הַבוֹחֵק,

מְאִיר אֶפְלָה

בְּלֵילָה

שֶׁנִּפְלוּ כּוֹכָבָיו.

עֲשֵׂי נוֹכְחוֹתָה בְּלֵיל

מוֹלְדָת

שֶׁשֶׁשְׁטוּ עָלֶיהָ הַזְּאֵבִים

בְּלֵילוֹת,

שֶׁנִּפְקֵד מֵהֶם נוֹטֵר

הַשְּׂמֵחָה וְהַאֲדָמָה.

שוֹעֲלִים

עֵטוֹ

וְזָרְעוֹ חֶרֶבֶן בְּאֶרֶץ,

שֶׁחִיתוֹת, חֶמְדָּנוֹת וְאֶפְלָה

אֹז הָאִירִי, הָאִירִי,

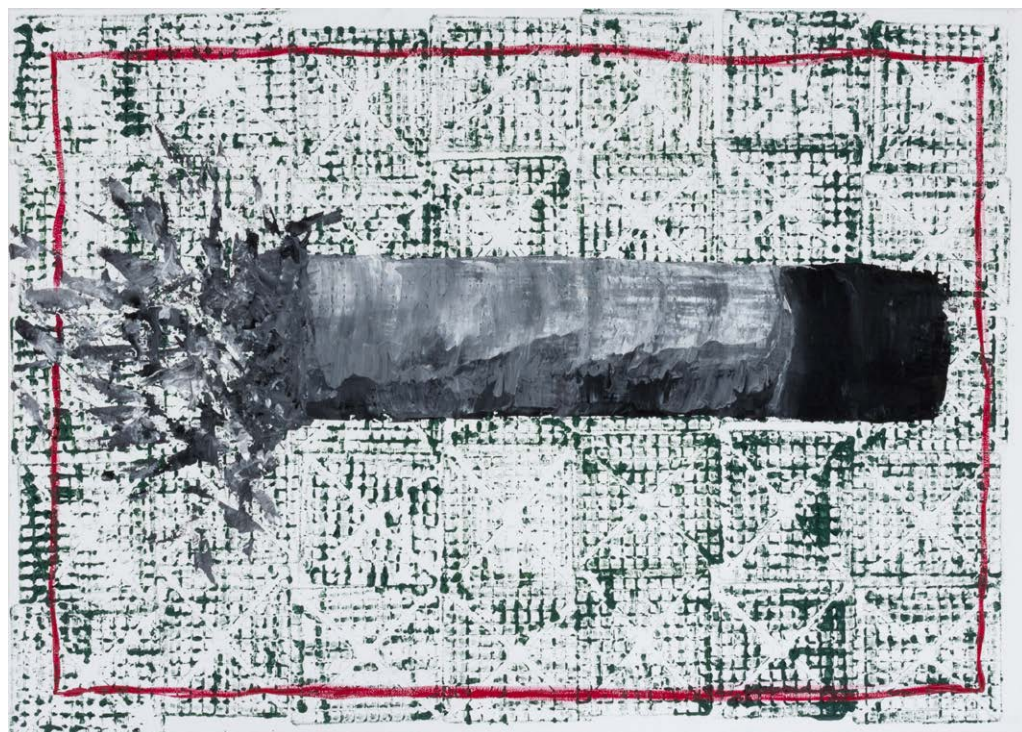
שֶׁמָּא מִפְרָשֵׁינוֹ

יִשׁוּבוּ לְשִׂמְחָתָם,

יִשׁוּבוּ לְקִדְמוֹתָם.

[ערערה, המשולש, 5.4.2019]

[מערבית: עידן בריר]

קארין אלמקויסט / סיגריה / 2018
גואש ואקריליק על נייר / 20x30 ס"מ

אילנה קוטינוב דירה שחורה

מעולם לא פחדתי מהחשך
אפילו להפך
חשך גמור זה מה שהייתי צריכה
כדי לישון

מעולם לא הרתיע אותי השקט
אפילו להפך
שקט מחלט זה מה שהייתי צריכה
כדי לחשב

כל־כך שקט שאני מאמץ את האזנים
לשמע לפחות את קול התול הרחוב
כל־כך חשוק שגם בפתיחת העינים
אני מתאמץ לא לראות הכל שחר

כל־כך חשוק שאני מפחד לישון
מחכה שיפציע קצת אור
שישמע ציוץ צפור

מעולם לא גרתי לבד
אבל חפשתי את החפש
אז שמתי את כל הפחדים בצד

תלמה נבו
זיכרון

במחבוא תת־קרקעי
נתלו חלומותי במהפך
כמו עטלפים שבים
עם אור ראשון.
משכתי בכנף אדרכתו
של זכרון הולך ונמוג
והגיחה עלי העדה
בהבל כנפים נעטפתי כתכריד
מגרשת לשחרית

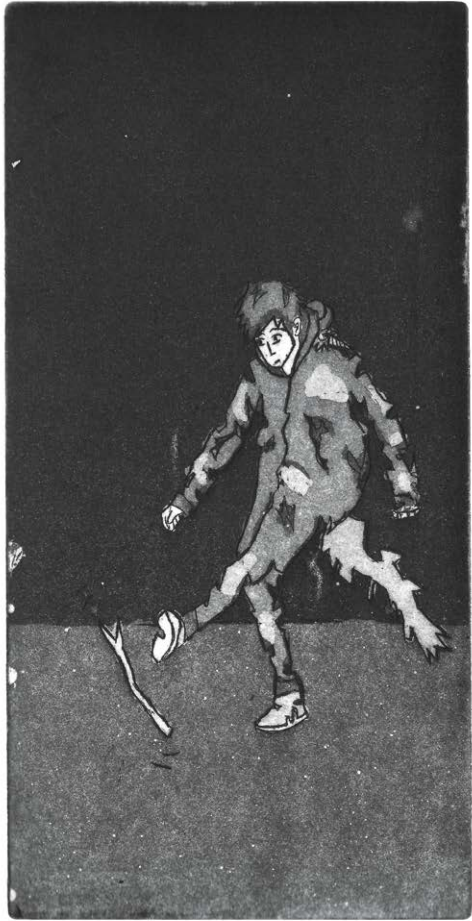
קארין אלמקייס / מקלט / 2018
גואש ואקריליק על נייר / 30x20 ס"מ

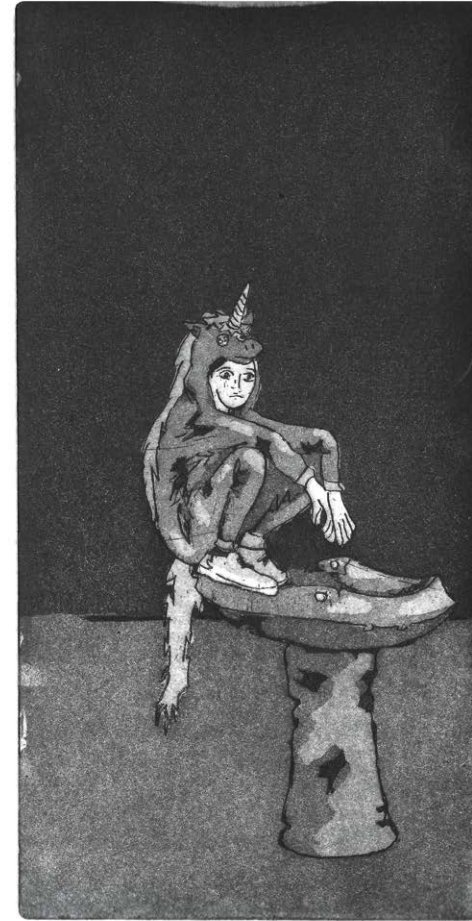
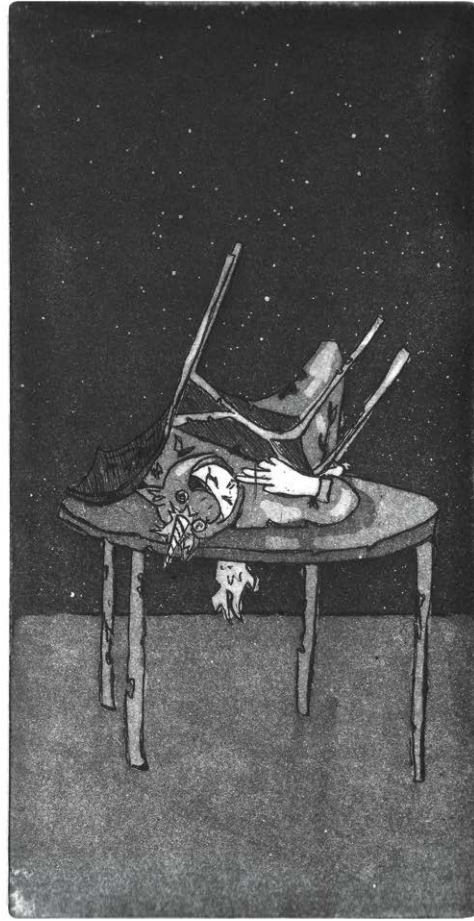
חגיית מנדרובסקי
לילה מתוק ורך

טוסות זקב לאור הנר,
מי יוכל להן?
פי באר נושק לשפת תהום.
על גדות נהר המות
נעורה בת החיים.
גביעי פרחים נוטפים.
הצוף מתנהל לאט,
עדין כשריגים.
יש לילה קטן בכל אחת מאתנו,
לילה מתוק ורך.

נטי רנצנברג / **לילה** / 2014
עפרונות צבעוניים על נייר / 35X50 ס"מ

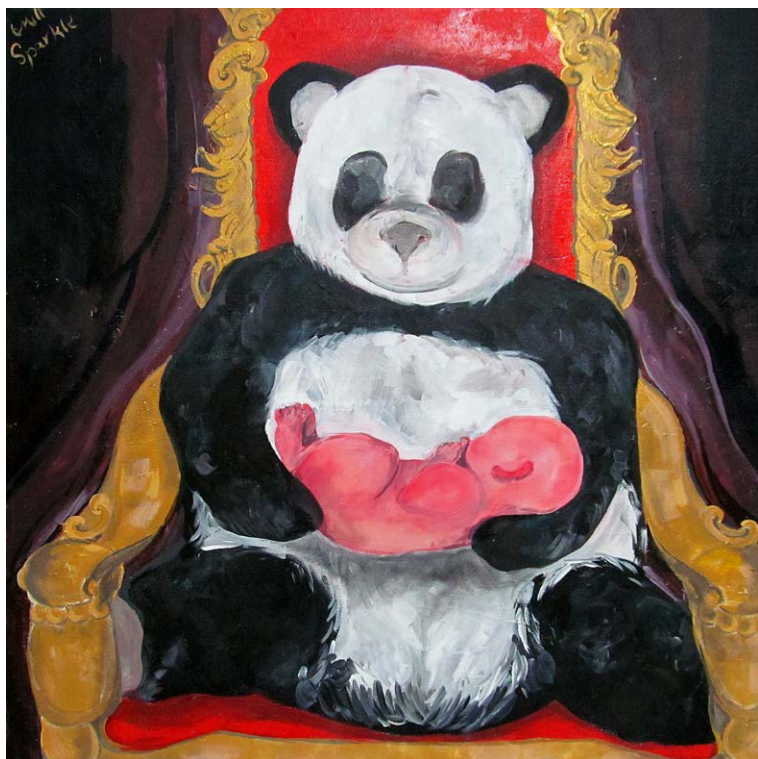

2017 א.פ.

הדס גולוב

הדס גולוב / **משעמם לי** / 2017
תצריב ואקוויטינטה / 20x10 ס"מ

אמיל ספארקל / הפייטה / 2014 / אקריליק על בד / 70x70 ס"מ

▶ אמיל ספארקל / מלוכה 2 / 2016 / אקריליק על בד / 70x50 ס"מ

טל שמיר
פרידה

האֵהָבָה
נוֹצֵרֶת לְעֵת לִילָה
וְנִמְוָגָה עִם טְפוֹת הַטֵּל

קִרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ
מִשְׁתַּקְפּוֹת בְּאֶקְוִרִיּוֹת
בְּחִלוֹנֵי הַצַּר

וְהַכָּאֵב עוֹד פֹּה.
הוּא לֹא עָבַר.

ים שותק

שידי לילה

רוברט בליי

אמילי דיקינסון

הוגו מוחיקה

חנה ארנדט

אנה מרגולין

תומס טראנסטרומר

מיטסו סוזוקי

ולאד מולדובן

מרתה פטראו

ויסלבה שימבורסקה

סלאח פאיק

צפרדעי לילה

אני מקיץ ומוצא עצמי ביער, הרחק מן המבצר.
הרפכת מסתערת בלילה דרך לואיזיאנה הבוֹדֵדָה.
הישן נפנה אל הכתל: מטוסים
עגלים צוללים לעבר הקרקע.

אשה לוחשת לי, דוחקת בי שאדבר אמת.
"חוששת אני שלא תנהג בי בכנות."
יותר ממחצית הירח מתגלגלת הלאה בצל.
טבלנים גדולים מסחררים זעקות בעד מים נמוכים יותר.

איזה יצור לא־נראָה ופרסות לו רומס
את העשבים בעוד הסוסים ישנים.
משהו שטוח חומק מתחת לדלת
ושוכב מתש על הרצפה בבקר.

בגיל עשר השלכתי אחדים מחלקי.
בגיל עשרים חלקים אחרים, והרבה בסכיבות עשרים ושמונה.
רציתי להצטמק בדרך שמצמקים חוט תיל.
האם נשאר ממני די הצרף להיות כן?

באיברים קשויים נעה הקטאה בשבילי נובמבר.
כמה אני נמשה אל הוריא! אני מתהלה אנה
ואנה, משקיה אל גרם־המדרגות הישן.
צפרדעי לילה פולטות את קרקור סיבובו של כוכב הלכת.

EMILY DICKINSON

Wild Nights – Wild Nights!

Wild nights - Wild nights!
Were I with thee
Wild nights should be
Our luxury!

Futile - the winds -
To a Heart in port -
Done with the Compass -
Done with the Chart!

Rowing in Eden -
Ah - the Sea!
Might I but moor - tonight -
In thee!

אמילי דיקינסון

ליל פרא - ליל פרא!

ליל פרא - ליל פרא!
לו אני בו אתה
ליל פרא? הא
לנו פרכה!

פזב - הרוחות -
קלב פנמל -
מה מצפן מה מפה לו -
עם ליל!

אל עדן נפליג -
הו ים - זה שמך!
לו עגנתי - הלילה -
כה!

[מאנגלית: חגי רוגני]

הוגו מוחיקה

ים שותק

לילה יורד
על דוגית בקצה
ים שותק.

לילה יורד, רק
רוח קלילה
על הקוים
שילד מניח אחריו
על שפת הים.

כל צל -
עקבת
ברק שקכה.

[מספרדית: שלמה אבינו]

חנה ארנדט

אל הלילה

רכו, אתה המנחם, השקט לבי.
הענק לי, השותק, מרפא לכאבי.
כסה צלליה מפני הזוהר -
תן לי מפלט מפני המסגור.

השאר לי שתיקתה, רפות קריחה,
הנח לי לכסות את הרע בעלטה.
וכשהאור מיסרני בחזיונות חדשים,
תן לי להמשיך בכחות נחוישים.

[מגרמנית: דינה פון שוורצה]

לילה

בחשה, נאבקות עם שונאים,
מבלי לראות לאיש את הפנים.

ובכל לילה ציוץ וצליפה,
רקיעת צעדים נעלמים בחשכה.
ואני עומדת, מדממת, עד מות עיפה,
לפל אני רוצה, אני רוצה.
ובכל לילה שאחריו שתיה רחבה זורמת
כמו עוגבים רבים, כמו אור מתנחשל,
ומעל עיני,
מחיר וגוחן מעלי,
פרצוף ענק של צל.

[מיידיש: אשר גל ואביבה טל]

מסילה

בשמים בליה: אור ירח. הרפכת עצרה
בלב המישור. במרחקים אורות של עיר,
הכהוב קר בקו האפק.

כמו אדם ששקע עמק בחלום
ולעולם לא יזכר שהיה שם
בשובו לחדרו.

וכמי ששקע כה עמק במחלתו
וכל ימיו שעברו הם כמה כתמי הבהוב,
בלהק
קר ומרושש על קו האפק.

הרפכת עצרה בלילה,
בשעה שמים: אור ירח עז, מעט כוכבים.

[משוודית: גלית חזן-רוקם]

מיטסו סוזוקי

*

חֲשֵׁכָה עוֹטֶפֶת
אֶת הָעֵמֶק
נְקִישׁוֹת עֵץ *
* הכוונה לנקישות עץ המבשרות
שהגיעה העת למדיטציה

[מיפנית: איתן בולוקן]

מיטסו סוזוקי

*

קִלְפַת הַבְּמָבוֹק
נְחֲשֶׁפֶת בְּאוֹרוֹ שֶׁל
יָרֵחַ מְלֵא

[מיפנית: איתן בולוקן]

*

לילה
 הטלפון נטען
 הוילונות האטומים מוגפים לשוא
 בשעה שגורת הלד מהבהבת בחדר
 כפנינה באפלת נחשת קלל
 ונדלקת שוב
 אדם שרוע
 בין קירות לבנים
 כרסאות מסדרות בהגיון היום.
 אין אות
 ואין הודעה
 השנה אינה נגישה
 ואינה משגת -
 לפתע האור -
 זכרון לדבר שלא ארע מעולם
 רק הלילה שקט.
 רק הלילה שקט.

[מרומנית: משה ב. יצחקי ופאול פרקש]

*

לא הצלחתי למנע את האסון
 היתה לי מכונית שבה יכלתי להגיע לכל מקום ולעבר כל מכשול
 נהגתי בה במהירות גדולה ובאמנות רבה
 על כביש שעקוליו נסללו מחדש
 מעל תעלת המים של טחנת הקמח לא נותר גשר
 התבוננתי במים האפלים
 וקויתי שעל דרך הגישה לכפרי אוכל לעוף או לקפץ
 כראוי מעל הסמבטיון

 בלילה נהגתי אל ביתנו כמו לעבר גן עדן
 לבשתי בגדים לבנים
 לחצתי על הגז ונהגתי במהירות מפרזת
 ורמסתי ברגלי את כל החקים
 אולי, אולי אגיע בזמן ליוני 1954
 אולי, אולי אצליח למנע איכשהו את האסון

 נהגתי בטרור לתוה הלילה הגעתי לנקודת המעבר מתחת לטחנת הקמח
 אה מעל תעלת הטחנה לא נותר גשר שום מעבר שום דבר:
 מעל תעלה כזו אפלו צפור אינה יכולה לעוף
 לא אגיע בזמן ליוני 1954 לזמן בו התאהבו
 איני יכולה בשום אפן למנע את האסון
 אמרתי לעצמי

ובלמתי

[מרומנית: משה ב. יצחקי ופאול פרקש]

לילה

ויאמר קחנא את־בגד את־יחידי
 אשר־אהבתי את־יצחק ולד־לד
 אל־ארץ המדינה והעלהו שם לעלה
 על אחד ההרים אשר אמר אליך
 (בראשית כב, ב)

יצחק, מה הוא כבר עשה?
 אני שואלת את הכמרי־המודה,
 אולי נפץ בכדורו שמשת שכון?
 אולי קרע את מכנסיו החדשים
 בעברו סבכת־גדר?
 גנב עפרונות?
 הניס תרנגולות?
 הלשין?

ישקעו המבגרים
 בטפשות הלומם,
 הלילה אני
 צריכה לארב עד שחר.
 הלילה הזה דומם,
 דומם נגדי,
 שחר
 באדיקותו של אברהם.

איה אסתר,
 כשתנוח עלי
 עינו התנ"כית של האל
 כמו שנתה על יצחק?
 ספור ישן
 האל, ברצותו,
 מקים לתחייה וגואל.
 אז בכפור חרדות
 אני מושכת על ראשי את השמיכה.
 מיד יחזיר
 דבר־מה מעבר לחלונות,
 בעוף, ברוח
 בחדרי ירחש.
 אך אין עוף
 שכןפיו גדולות כל־כך
 או רוח
 שחלצתו כה ארכה.

האל יעמיד פנים
 שהתעופף במקרה פנימה,
 שזה כלל וכלל לא כאן,
 אחר־כך יזמן את אבא
 אל המטבח לקנוניה,
 בשופר גדול באזניו יתקע.

וכשמחר עם שחר
 יקחני אבא עמו,
 אלה, אלה
 השוכה משנאה רבה.
 לא אאמין
 בשום טוב־לב, בשום אהבה,
 חסרת אונים
 מעלי נוכמ־כר.
 לא לתת אמון,
 אין דבר שראוי לאמון.
 לא לאהב,
 בחזה לשאת את הלב החי.
 כשיתרחש מה שאמור להתרחש,
 כשיתרחש,
 פטריה מיבשת
 את לבי תירש.
 האל מחכה,
 ממרפסת העבים צופה,
 האם העץ לעלה
 בוער כפאות, עולה יפה
 והוא יראא
 איה מתים להכעיס,
 שכן אמות,
 להצילני לא ארשה!

מלילה זה ואילה
 מעל ומעבר לסיוט,
 מלילה זה ואילה
 מעל ומעבר לבדידות,
 החל האל
 באטיות
 יום אחר יום
 לעבר
 מפלל מלה
 להסמלה.

[מפולנית: רפי וייכרט]

صلاح فائق

*

هذه ليلة مختلفة، أو هكذا أتوهم
لا حياة لي بدون أوهامي.
وقتٌ للابتهاج والكسل
ونسيان الأسف على الماضي،
استعادة مشهد طفلي جالسٍ على مقعدٍ باردٍ
في مدرسةٍ مزدحمةٍ،
وقت الرقص مع سكراتٍ
وجرحى تماثلوا للشفاء
في مستشفى ضاحيةٍ،
وقت حوتٍ يعبرُ، متطلعًا إلي من بعيدٍ
أدعوه إلى معلباتي ونبيذي، لا يردّ.
سأبقى هنا حتى ينتهي صخب بلدي
بالسنة الجديدة،
ثم أعود لأنام مبتسما على فراشٍ وثيرٍ

סלאח פאיק

*

זהו לילה שונה, כה אני מדמין
אין לי חיים בלא דמיונות.
זמן לשמחה, לעצלות
לשכח את הצער על העבר,
להעלות דמות ילד היושב על כסא קר
בבית ספר צפוף.
זמן לרקד עם שכורות
ועם פצועים שהחלימו
בבית חולים בפרך.
זמן בו עובר ליתן ומביט בי ממרחק.
אני מזמין אותו אל קפסאות השמורים שלי
ואל היין שלי, אף הוא לא מגיב.
אשאר כאן עד שישכח שאון העירה שלי
בשנה החדשה
ואז אחזור לישן, מחנה, על מטה נוחה.

[מערבית: עידן בריר]

ליטל שרוני / **בדידות** / 2018
שמן על בד / 50x70 ס"מ

שלומי ללוש / **ונפל אור** / 2018
שמן על בד / 120x180 ס"מ / אוסף דובי שיף

שלומי ללוש / **ילתא (יעל)** / 2018
שמן על בד / 190x127 ס"מ / אוסף דובי שיף

לאה בר סלע / מצבי תודעה 2 / 2018
שמן על בד / 40X50 ס"מ

שיר שבת ספיר
נדודי שינה

וכל אותו הלילה לא
עצמתי עין
גופי גדל והצטמק
הליפות,
נשמתי עמקות
וחכיתי לבקר שיבוא.
ועברו בי כל
הרגעים ששנים
החבאו ממני.
באחד אני ילדה
ויודעת בודאות
גמורה
את מה שעכשו
הוא ספק.

דורית פלג / פרק מתוך הרומן 'אמנות ההכרח'
82. כאן, אצלך

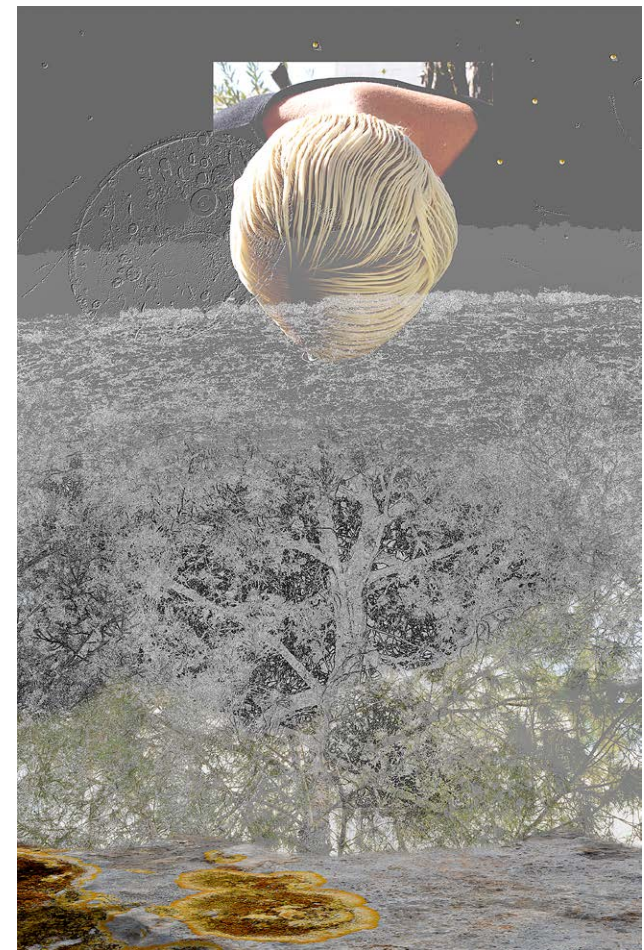
ישבנו על מדרגות הכסון של הבניין. בחוץ עדיין עמדו שאריות הערב, אובך אפור, שקט, המון אפורים ארוגים זה בזה ובירוקי-האפור הרך של האורנים. אבל עד מהרה ירד הלילה. מכאן שוב לא נראו פנסי היישוב שלמרגלות הצוק. החושך היה גדול ושלם; הלילה היה מפרץ ענקי של אפלה שהעיניים שקעו בו, נעדרות מיקוד. לרוח היה טעם של לימונית ושל מרווה. ישבנו זמן מה בשתיקה, שמעתי אותה מעלעת, אולי טובעת בים הזה של חושך זה. תנשמת צרחה מאחד העצים, צריחה חדה, והיא נרעדה; צדודיתה הסתמנה במעומעם מתוך האפלה, קצת מתחת לקו העין, יותר למטה ביצבצו הברכיים מן הכתם הכהה של השמלה. בהדרגה התבהר הלילה, נחדר נהרה קלושה, דיפוזית, מה שנשאר מהאורות הגבוהים אחרי שהתפזרו במרחבי האי-יקף שמעלינו: אילו רכנתי לעברה, הייתי יכולה לעקוב באצבע אחר השריטה העדינה שהתבלטה בכרך, מצטלבת באחרת וממשיכה, לשרטט את התוואי המגליד של העור. על צלע ההר ממול הבליח אור רחוק, ועם זאת ברור מאוד בצלילות הלילה, הבליח ותכף כבה ושוב הופיע, מטפס לבדו במדרון, אור-פיות; ראיתי את ידיה נלחצות בין הברכיים. זאת מכונית עולה בהר, אמרתי לה, אנחנו רואות את האור כשהיא באה מולנו, אחר כך היא נעלמת בסיכוכ. היא התרפתה, הינהנה. על קו הרכס ניצנץ צביר אבני-החן הזעירות. מדוע אורות מהכהבים במרחק, האם הם מהכהבים באמת או שזו רק העין, ואם כן, מדוע. אי-שם משיפולי הצוק עלתה יללה, נמוכה תחילה ואז גוברת, וכעבור רגע הצטרפה אליה עוד אחת, ועוד אחת, עד שאסופה שלמה של יללות מילאה את העמק למרגלותינו. חשתי אותה נדרכת מחדש וכלי לחשוב הידקתי אותה אלי, הגוף הקטן רעד: אלה תנים, אמרתי, אבל הם לא מגיעים לכאן, הם אף פעם לא מגיעים כל כך גבוה. היא רכנה קדימה, מנסה לראות בחשכה. הם לא מכירים את הדרך, אמרה. לא, אמרתי, הם לא מכירים את הדרך. רק הציפורים מגיעות לפה.

אני אוהבת ציפורים, היא אמרה. אצלנו הציפורים אחרות, אלה שעל העץ. הציפור הזאת ששמעת קודם, זאת תנשמת, אמרתי, מצביעה לענף שעדיין עמדה עליו: כתם של אפלה על אפלה. תראי, עכשיו היא עפה, אבל היא כאילו עומדת במקום, זה עמוד של רוח מחזיק אותה, היא נחה עליו, זה נעים לה. נעים לה, היא חזרה, חלומה, נעים לה לעמוד על הרוח. כמו האורן, דיברנו על זה, את זוכרת: תראי איך הוא מכופף כולו לצד אחד, הצד של הרוח, הוא הולך אתה כמו אני, היא אמרה. הענפים הדקים הגבוהים השמיעו קול אוושה, נפרמים לאט ברוח; אני הולכת עם וולודיה, אח שלי. כן, אמרתי, גם אני מתגעגעת אליו. שני אורות חדשים התחילו לטפס בהר, שומרים על מרווחים כמעט-שווים, ונעלמו באותו הרגע הוא מלטף לי את הראש, היא אמרה. אח שלי, וולודיה. בקושי היה אפשר לשמוע את המילים, ואולי לא נאמרו כלל, היו רק עוד קול בין קולות הסבך, עוד ענף, אח שלי, וולודיה היא נטתה אלי לאט, בלי להביט בי, ריח של אבק עלה מהראש הכהה שנרכן תחת כובד משקלו, כובד החשכה, עומקה, מוטות כנפיה העצומות; נרכן כבד, איטי, עד שנגע בכרך, ונשאר נסי אף פעם אי אפשר להצביע על הרגע המדויק שבו קורה הפלא, אי אפשר לנעוץ בו את סיכת הזמן, את רק יודעת שהוא כאן אצלך, על הכרך ואת שולחת את היד ללטף את פקעת השיער הכהה, מלמעלה, מעיגול הקודקוד, היכן שהוא מתפרש לצדדים, ועד למטה, לשערות הרכות החדשות שעל העורף, מטה-מעלה, בקושי נוגעת, תחילה, רק מרפרפת, אחר כך כף היד כבר נחה מאליה, מלטפת לא רק את הקשיות החלקה של השיער, את הגוף שרעד עובר בו מדי פעם מתחת לחולצה, אלא את משב הרוח החם, החריקה הקלה של האורן, הנצנוץ הרחוק, רחוק על הרכס מלטפת לילה

הרומן אמנות ההכרחי זכה בפרס י. ל. גולדברג
ליצירת ספרות עברית לשנת 2018

סיגל אריה / חלומה / 2019
טכניקה מעורבת / 36x28 ס"מ / צילום: ליאונרדו פיקו

דורית פלדמן / כתם של אפלה על אפלה / 2019
צילום בהדפסה פיגמנטית על נייר פיין ארט ארכיוני / 83x60 ס"מ

לילך סנש / לחשים / 2018
מיצב, טכניקה מעורבת

רותי הליביץ כהן ויהושע סובול / מראה הצבה מתוך:
פואמה / פה-אימה, שעה במקום הפשע / 2019
 אוצרת: כרמית בלומנזון, האוניברסיטה הפתוחה / צלם: יובל חי

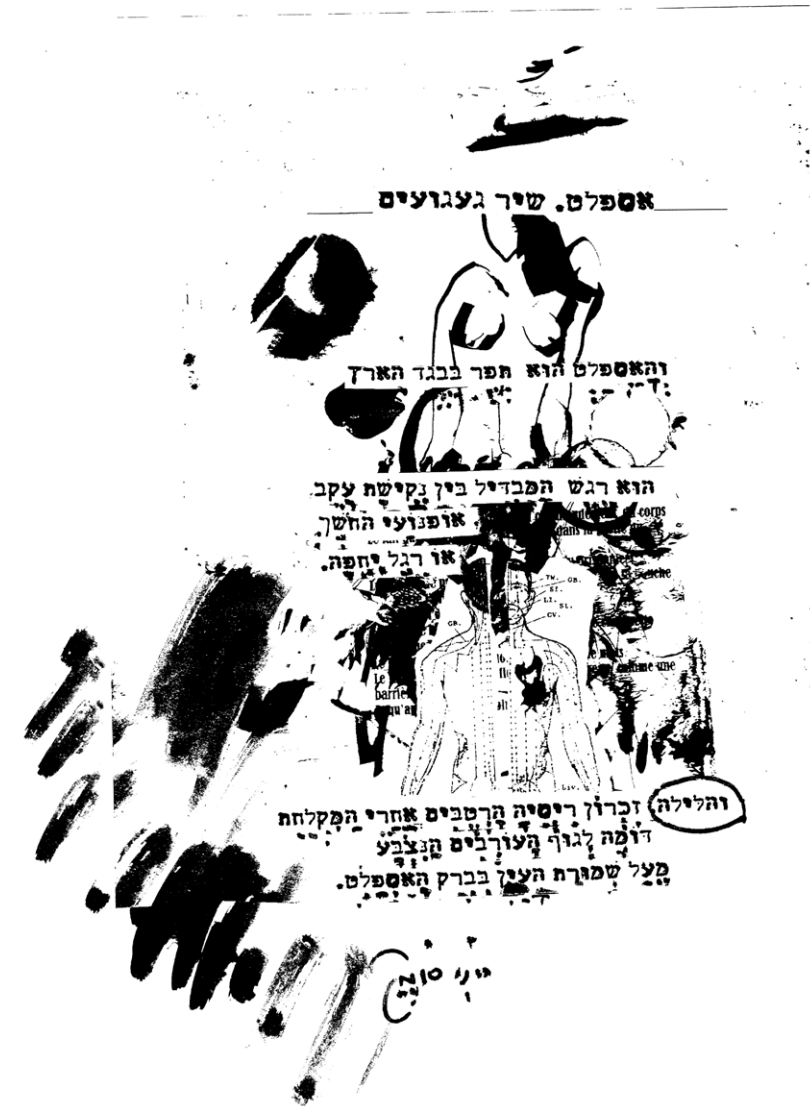

מג'ד מריסאת / **הצטברות** / 2017
אקריליק על בד / 100x70 ס"מ

רוני סומק

ירח

על שלחן שהיה שם, באותה מרפסת ברחוב שלמה המלך,
נשכחו קלפים של פוקר,
פרחים החורו בעציצים,
ופתיטי סיד נשרו על מירי ב"ש, חבצלת ח', שלי ב', שמעון צ'
ועלי, שעה שצטטתי מסדור תפלה של ראש השנה
את השורה: "אל נא יהי עולם בלי ירח".
מירי אמרה שכמעט כל לילה היא משוחחת אתו
ועם עצמה.
היא גלתה את זה לפסיכיאטר שלה, והוא ענה
שגם הוא מדבר לפעמים עם עצמו.
"כן", היא המשיכה, "אבל אתה מדבר עם רופא,
ואני מדברת עם משגעת".
חבצלת קותה שהירח הוא בנה הממזר
של קרו שמש שפתתה פנס רחוב,
ושמעון חשב שאפשר להיות משוררים
גם בלי להשוות חצאי ירח למה שנשים
חופנות מתחת לחלצה.
את חלצתה של שלי גהצו עננים,
כוכב הלכת ר' לא הפסיק להקיר את גלגלי עיניה,
ואחרי שעפו העורכים שקננו על שפתיה,
היא, כמו הירח,
אמרה.
אמרה
את מה
שאמרה.

רוני סומק / אספלט. שיר געגועים / 2018

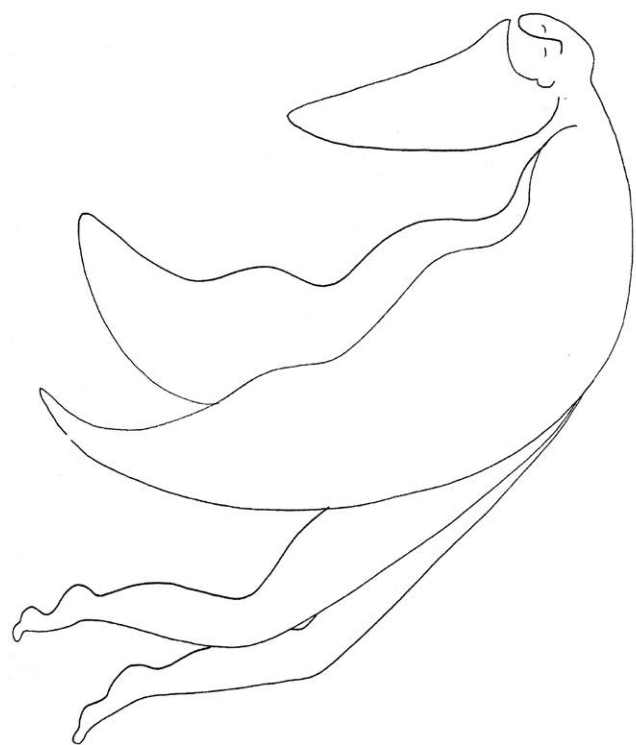
הדפס / 30X21 ס"מ

עודד הירש
חבילות

מה קרה לה,
זה ארְגָזִים, זה חבילות.
אתה לא מבין,
מה קרה לה,
סוכנות בטוח?
אתה לא מבין, זה ערמות,
חמשים, ששים, לא פחות
מה השבת פחות?
לא.
שלא מבין,
שנתיים צריה ללמד את זה
אבל אם אתה חזק?
שירלי פתחה,
אתה מכיר אותה,
קבלה עכשו רשיון.
טוב היא כבר כמה שנים,
קבלה עכשו רשיון.
אני גם הייתי הולך על זה, אבל אין לי זמן.
שתבין, יש חדשים,
היא מביאה ערמות.
מאתים חמשים, שלוש מאות,
ארְגָזִים.
גם אני אעשה את זה,
גם אני,
ברור,
חבילות,
כן חבילות.

כיאן סביחאת אגבאריה / תכונות / 2019
תצריב ואקוויטינטה / 35x15 ס"מ

Noa Levin Harif

נועה לוין חריף / זרימה / 2018
עט על נייר / 29x20 ס"מ

נועה לוין חריף

וכשמהשיה
אני טונה את קורי הזמן לגלם
אות אחר אות בוקעת לאור
ועפה

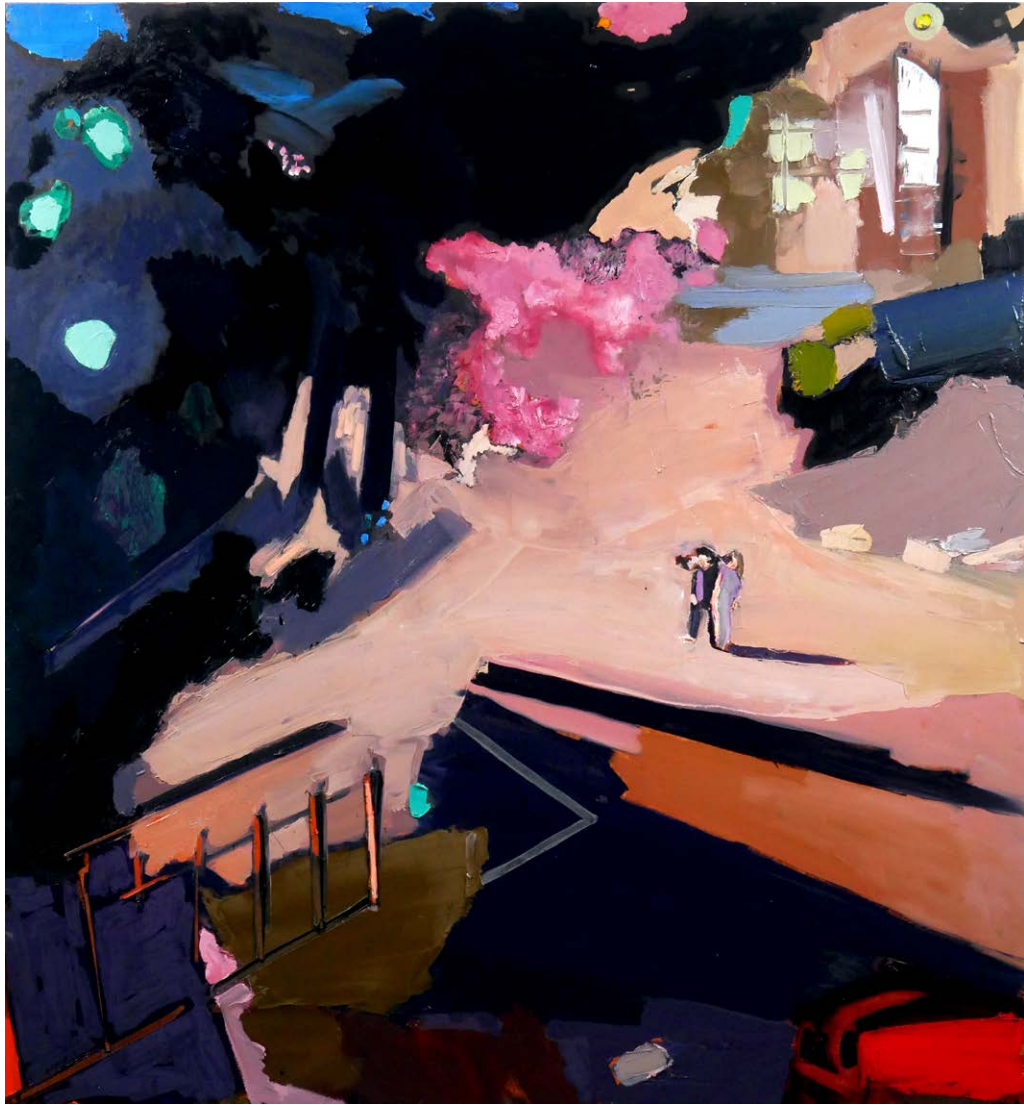
רוני גירון
בדרך

בין הדרכים השונות
כהן אני נדרשת לבחור
כמעט שאין הבדל
בין חשך לאור

הנה החלטתי ללכת
ושוב אותה התחושה
בלילה אני רואה
וביום אין גישה.

חובב רשלבך / N.01 מתוך הסדרה 'אלמנח: רישומי צילום'
2019 / הדפס דיגיטלי על נייר ארכיבי / 20x20 ס"מ

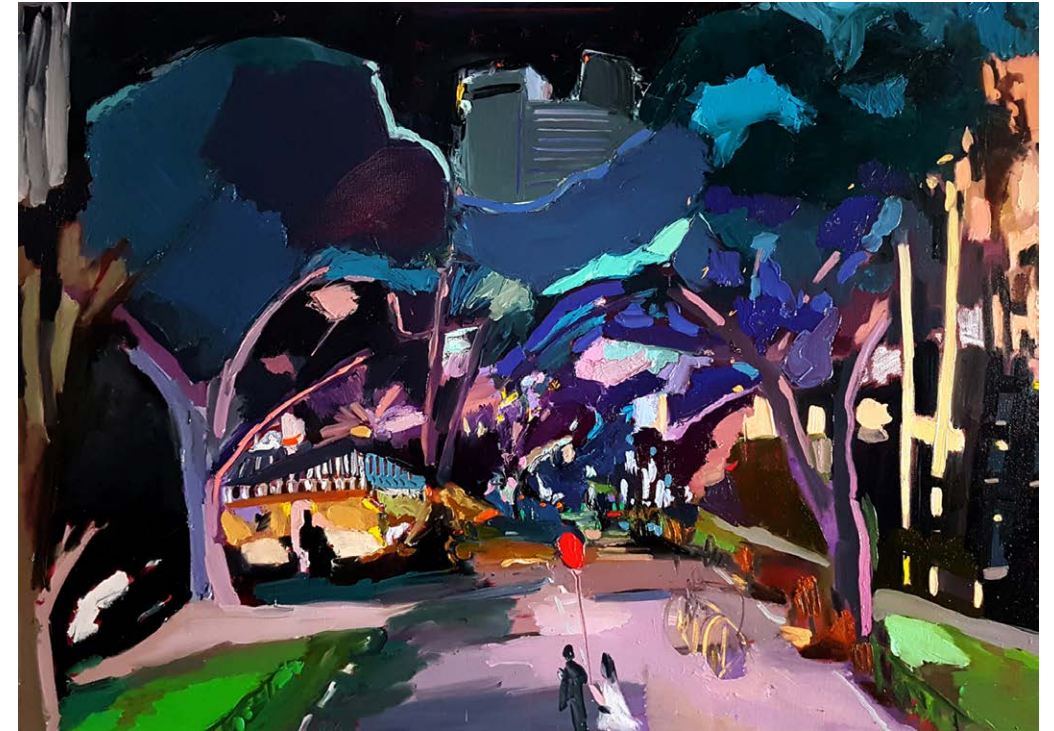

בעז נוי / אח ואחות בערב / 2018
שמן על בד / 140x130 ס"מ

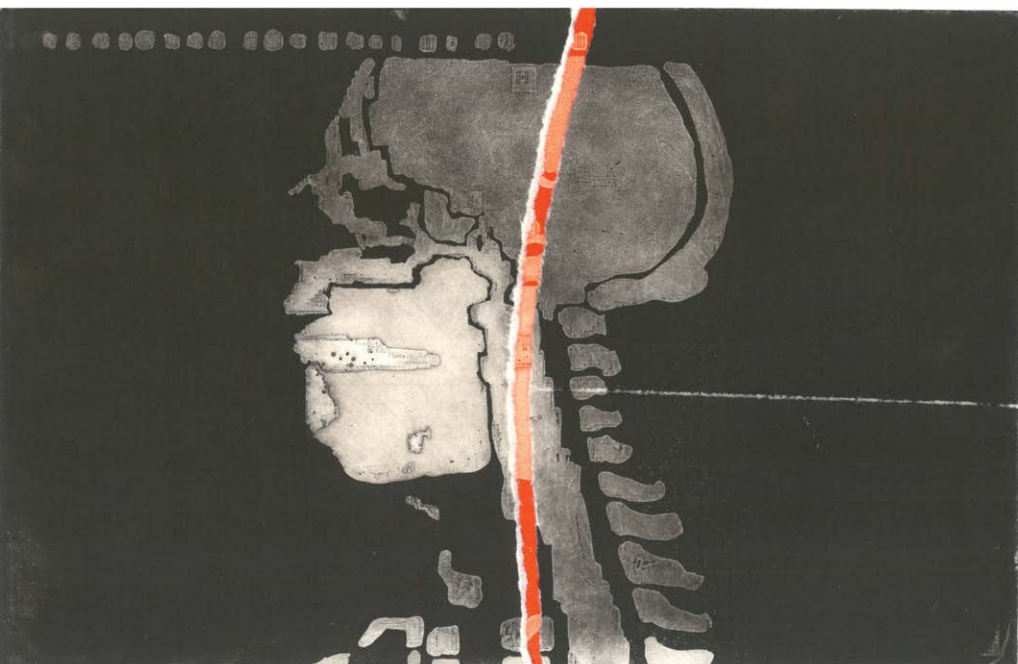
עידן בריר
שמש לילה

רק במרתח,
שקלעד יתהיה עבורנו מקלט,
תוכלי להסתתר מקרני
שמש לילה צפופית
ההופכת יום ולילה,
כורכת לילה ביום,
ומבקשת למנע ממה
לשים סוף ליום הארץ
שחבר ליום המחר
בחוטי אור.

קומי, צאי לרחוב
צפור לילה.
זמנה בצפון קצר, יקר.
לשנת לילה בקו
עוד יתהיה לה זמן
בלילות הדרום.

בעז נוי / בלון אדום בשדרות רוטשילד / 2017
שמן על בד / 110x151 ס"מ

עדינה קיי / טראומה אהובתי (פרט מתוך סדרה) / 2014
תחריט צילומי מטופל / 30x40 ס"מ

עדינה קיי / מחשבות טורדניות (פרט מתוך סדרה) / 2017
תחריט צילומי מטופל / 30x40 ס"מ

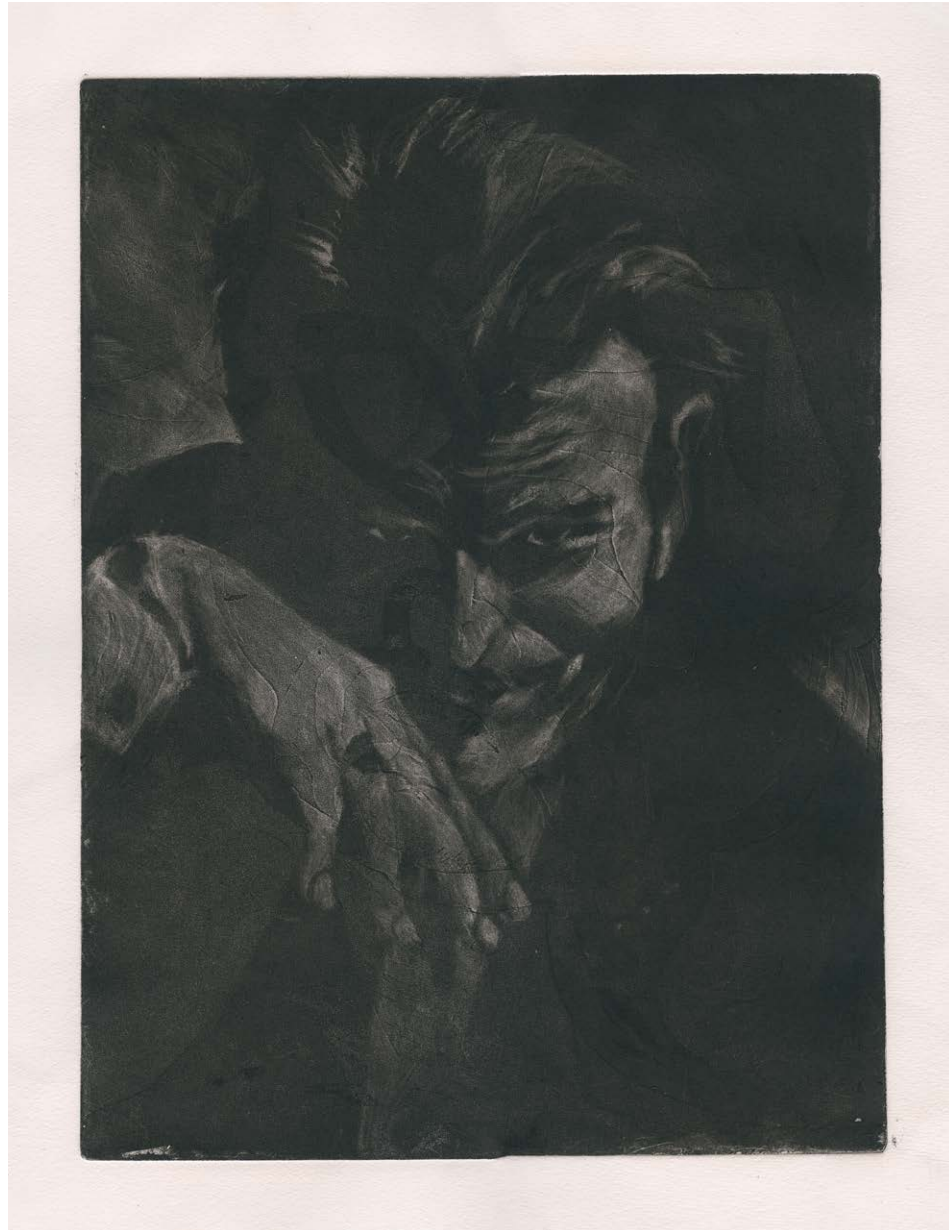
גם הלילה השבתי עליה
אז לקחתי עט והתחלתי לכתב
השורה הראשונה התחילה במלים:
גם הלילה השבתי עליה
ואז הבנתי את הפעיה
עליה ולא
עלינו
כי אין דבר כזה בכלל.
אז לקחתי עט והתחלתי לכתב
על אין הוא
בחי

איה מרבך
סוג של חופש

לילה, הבית שקט,
כמו ניד שנפל לאסלה.
כל הזכרונות נמחקו,
כל החברים נאלמו,
התמונות נעלמו,
הפעמון לא מצלצל.
רהיטים ריקים,
וילונות קפואים,
קירות אטומים
כמו מסך כבוי
לא מחזירים תשובה.

אל תחכה לי,
אני לא מכירה את הדרך אליה,
הוויז לא עובד.

הסמיילי לא נפתח,
אין לי לייק,
אני לא יודעת איה לומר לה
אוהבת אותה.

גיגי רם / **טיפוס אפל** / 2015-2016
צריבה פתוחה (Open bite) ואקוויטינטה מגורדת
40x30 ס"מ / ג'ימס דין מתוך הסרט 'הענק'

גיגי רם / **כמיהה** / 2015-2016
צריבה פתוחה (Open bite) ואקוויטינטה מגורדת
20x20 ס"מ / מתוך הסרט 'אמריקה המזרה'

והוא האור

פרוזה לילית

לאה גולדברג

תומאס מאן

לואי־פרדינן סלין

יהושע קנז

וירג'יניה וולף

רונית מטלון

אנדרס נאומן

סילביה מולוי

מתוך: והוא האור

נורה וארין עלו אל הגשר והיו מהלכים עליו לאט, ומבטיהם אל המרחב הזורם אשר מתחת. לפתע, כשהגיעו לאמצע הגשר, אחזה נורה אחיזה עצבנית, כמעט כעווית, בידו של ארין, ועמדה.

"מה היה לך?" פנה ארין אליה בשאלת תימהון וחרדה כשהוא מביט אל עיניה הקמות. "לא-כלום. רגע אחד. המתן".

עצמה לשעה קלה את עיניה כמבקשת להתפרק ממראות אימה.

אחר-כך חייכה ברפיון:

"זה מוזר ומגוחך", אמרה סוף-סוף. "נזכרתי חלום אשר חלמתי הלילה. דווקא הלילה".

"והוא מפחיד כל-כך?"

"כן. חלמתי שאנחנו שנינו, אתה ואני, הולכים על הגשר הזה, והנה הגענו לאמצעו, ולפתע עזבתני והלכת קדימה. אמרתי ללכת אחריך, והנה רואה אני כי לוח אחד מרצפת הגשר נעקר. ומתחת לו - מים. שחורים, וכל-כך עמוקים. ואני עומדת מול התהום ואינני יכולה לפסוח עליה. אני פה, ואתה שם", הצביעה על שני חלקי הגשר, "והנה כאן לפני החור הזה, ומתחת - מים שחורים זורמים מהר-מהר, עד סחרחורת. דווקא הלילה חלמתי, התבין?"

ארין הקשיב קשב רב:

"כן. זה נורא מאוד. אני יודע". אחרי שתיקה קלה: "אך אין זה נורא כל-כך, אלא בחלום בלבד. בהקיץ אפשר, בתכלית הפשטות, לפסוח על הלוח העקור הזה ולעבור את הגשר. האין זאת?"

עמדו נשענים אל המעקה.

נורה הרפתה מזרועו שהיתה אוחות בה, והוא לקח את ידה בשתי ידיו.

"למה זה יצאת בלי כפפות? ידך קרה כל-כך!" הוא שיפשף את היד ואחר-כך תחבה לתוך הכיס הרחב של מעילו: "הנה כך טוב יותר".

הלכו. ונורה חשה את ליטוף ידו הגדולה בתוך כיסו, חוששת לדבר, חוששת לנשום, פסעה לצדו אחוזת חלחלת-אושר, עיניה צמודות אל פניו השותקים.

הנה זה בא! הנה זה בא במפתיע. בא, בא, ואפשר לפסוח. ואני אפסח, כי אפשר, כי אפשר. אבל פניו זעו, והיה כמנער מעליו את מבטה המעריץ. הרפה מידה, ולא היתה לה ברירה אלא להוציאה מכיסו.

השפילה את ראשה, ובלבה היתה מחרפת ומגדפת את עצמה בלעג של מרירות:

"שוטה, סכלה, טיפשה שכמותך!"

מתוך: מוות בוונציה

כלילה שהוא חלם חלום בלהות, אם אפשר לקרוא חלום לאותו אירוע גופני־רוחני, שפקדו אומנם בשנתו העמוקה, נבדל ממנו־עצמו ונתפס בחושי, אך בלי שהוא גופו ייראה בו וייקח בו חלק; דומה שזירת המעשה היתה נפשו שלו עצמה, והאירועים פלשו אל תוכה מבחוץ, הביסו בחוזק־יד את התנגדותו - התנגדות רוחנית עמוקה - עשו בו כבתוך שלהם והניחו אותו, את התרבות שהיתה נר לרגליו ואת חייו כולם, חרבים ושוממים. האימה היתה ראשיתו, אימה ותשוקה וסקרנות מבעיתה כלפי העומד להתרחש. לילה שרר בכל וחושיו היו דרוכים, שכן מרחוק קרבו ובאו קולות געש והמולה וערכוביה של צלילים: קשקוש ושקשוק ורעם עמום, גם צהלה צורמנית ואיזו יכבה עם תנועת "ו" מתמשכת - ועל הכל גוברת במתיקותה האיומה נגינת חליל הומייה, עמוקה, עקשנית בלא בושה, שקסמה המופקר מעביר חלחלה בבני־המעיים. אך הוא ידע מלה אחת, סתומה ואפלה, ואף־על־פי־כן היא השם למה שעומד לבוא: "האֵל הזר!" רשפים עשנים נתהבהבו, והוא ראה נוף הרים, בדומה למקום שעומד שם מעוֹן־הקיץ שלו. ובאור המקורע, מן הפסגות המיוערות, בין גזעי עצים ושברי סלעים מכוסים אזוב, צנחו מטה־מטה, מתגלגלים ומתפתלים, בני־אדם, בעלי־חיים, ערכ־כב משתולל, ופשטו על מערה היער ומילאוהו גופי חיות ואנשים, להבות אש, מהומה ומחול־עוועים. הנשים, רגליהן מסתבכות בשולי הפרוות הארוכות המשתלשלות להן מחגורותיהן, נופפו טמבורים מעל ראשיהן המשוכים לאחור באנקה, ניצעו באוויר פגיונות לטושים ולפידיים מתיזי ניצוצות, כרכרו סביב מותניהן נחשים משורכבי לשון או טילטלו בצריחה את שדיהן בכפות ידיהן. הגברים, קרניים לראשיהם, עורות־חיה על חלציהם ועורם שעיר, כופפו צוואריהם וזקפו זרועות ושוקיים, חבטו ברעם על קערות של עשת ותופפו בחמת־טירוף על תופים; נערים שעורם חלק, מטות

עטורי עלים בידיהם, רצו בעקבות אילים מקפצים, חבטו בהם, נתלו על קרניהם ונגררו כך מאחוריהם בקול צהלה. ומפי המון המשולהבים פרצו קריאות מתייבבות של עיצורים רכים ותנועת "ו" מתמשכת בסופם - קריאות מתוקות, פראיות, שהעולם לא ידע כמותן עד כה; - רגע הצטלצלו באוויר כתרועה של צבאים, רגע ענתה אחריהן כהד מקהלה של קולות אחוזי תוזית, עליזי ניצחון, מעוררים זה את זה לריקוד ולטלטול איברים - הקריאות לא נדמו אף לרגע. אך מבעד לכל חדרו, מעל לכל נישאו צלילי החליל העמוקים, המפתים. כלום לא פיתו גם אותו, את הסרבן, ומשכוהו בלא בושה אל ההילולה, אל פריצת־הגדר שבהקרכת הקורבן העליון? תיעוב אחזו ופלצות; בכל מאודו ביקש לשמור בחירו־נפש על היקר לו ולגונן עליו מפני האל הזר, אויבם המושבע של צלילות־הרוח, הדרה וחן־ערכה. אך השאון והיללה, שההד החררי העצימם, היו גוברים והולכים ומשתררים על הכל בפרץ שיגעון משתולל.

[מגרמנית: נילי מירסקי]

מתוך: מסע אל קצה הלילה

הכפר כולו עמד לרשות המטה, הסוסים שלו, הקנטינות שלו, המזוודות, וגם הקצין המחורבן ההוא. פנסון קראו לו, למנוול הזה, רב־סרן פנסון, אני מקווה שהוא כבר התפגר בינתיים (ולא במוות נעים). אבל אז, בימים שאני מדבר עליהם, הוא עוד חי, פנסון הזה, חי מאוד. כל ערב הוא היה אוסף אותנו, את הקשרים, ומתחיל לצרוח עלינו בשביל להחזיר אותנו לכושר ולהכניס בנו קצת התלהבות. הוא היה מריץ אותנו כמו משוגעים, וזה אחרי שכבר נסחבנו כל היום עם הגנרל. רד! על סוסים! שוב רד! ושנעשה לו ככה כל מיני שליחויות, לפה ולשם. מצדי כבר היה אפשר להטביע אותנו אחרי כל זה. זה היה משתלם לכולם.

"תסתלקו כולכם! תחזרו לגדודים שלכם! ומהר!" הוא צרח.

"אבל איפה הגדוד, המפקד?" שאלנו אותו...

"בפארבאני."

"איפה זה בארבאני?"

"זה שם!"

שם, בכיוון שהוא הראה, היה רק לילה, כמו בכל מקום, אגב, לילה עצום שבלע את הדרך שני צעדים מאיתנו, ורק חתיכה קטנה שלה, בגודל של לשון, הציצה ממנו. אז לך תמצא לו את פארבאני בסוף העולם! בשביל למצוא את פארבאני שלו היו צריכים להקריב לפחות מחלקה שלמה! ולא סתם מחלקה, אלא מחלקה של אמיצים! ולי, שלא הייתי אמיץ בכלל וגם לא הבנתי בשום אופן למה לי להיות, לי, כמובן, התחשק עוד פחות מלכל אחד אחר למצוא לו את פארבאני שלו, שגם הוא עצמו, אגב, לא ידע בדיוק איפה היא. היה רושם שבצרחות שצורחים עלי מנסים לעורר בי רצון להתאבד. אבל דברים כאלה או שיש לך או שאין לך.

החשכה הזאת, שהיתה כלי־כך כבדה שהיה נדמה לך שכבר לא תראה את הזרוע שלך אם תרחיק אותה קצת מהכתף, ידעתי עליה רק דבר אחד, אבל את הדבר הזה ידעתי בוודאות גמורה: שהיא מלאה רצונות רצחניים רבים ועצומים.

הפרצוף הזה, קצין המטה, מרגע שבא הערב, לא היה נרגע עד שהיה שולח אותנו

לשבוק חיים, לעיתים קרובות זה היה תוקף אותו תיכף אחרי שקיעת השמש. ניסינו להתנגד לו קצת: לא הגבנו, התעקשנו לא להבין מה הוא אומר, נאחזנו איכשהו במחנה הבטוח שלנו, אבל בסוף, כשכבר לא ראו את העצים, לא היתה לנו ברירה ובכל־זאת היינו מוכרחים להסכים ללכת למות קצת; ארוחת־הערב של הגנרל היתה מוכנה.

ומהרגע הזה הכל היה עניין של מזל. לפעמים מצאנו את הגדוד ואת פארבאני שלו ולפעמים לא. ואם מצאנו אותם, זה היה בעיקר בטעות, מפני שהזקיפים מכיתת השמירה ירו עלינו כשהגענו. לא היתה לנו ברירה, אז הזדהינו וכמעט תמיד גמרנו את הלילה בכל מיני עבודות, סוחבים עוד ועוד חבילות של שיכולת־שועל ודליי מים בלי סוף, וחוטפים צעקות עד שנהיינו מטושטשים לגמרי, גם מהצעקות וגם מהעייפות.

בבוקר היינו חוזרים, כל החמישה, חוליית הקישור, אל המטה של הגנרל דְּזְאֵנְטְרִי, להמשיך במלחמה.

אבל על־פי רוב לא מצאנו את הגדוד ורק חיכינו לאור היום ועד אז הסתובבנו סביב הכפרים בדרכים לא מוכרות, הקפנו את החוות העזובות ואת חורשות השיחים הנכלוליות; השתדלנו מאוד לעקוף את כל אלה, בגלל הסיורים של הגרמנים. אבל בינתיים, עד הבוקר, היינו מוכרחים להיות איפה שהוא, איפה שהוא בתוך החושך. לא יכולנו לעקוף הכל. מאז אני יודע איך מרגישים בוודאי הארנכונים בסוכך שלהם.

זה בא בצורה משונה, הרחמים. אם היינו אומרים לרב־סרן פנסון שהוא רק חתיכת רוצח פחדן, היינו עושים לו נחת עצומה: על־המקום הוא היה מעמיד אותנו אל הקיר, מול הרובה של הסרן מהמטרה הצבאית, שלא זו ממנו אף פעם אפילו צעד אחד ורק זה היה לו בראש. לא את הגרמנים הוא שנה, הסרן מהמטרה הצבאית.

וככה לילה־לילה, במשך לילות אוויליים שלמים, נאלצנו לדלג בין מארכים בתקווה אחת, פחות ופחות סבירה, שנחזור משם – רק התקווה הזאת, ושם נחזור משם לא נשכח לעולם, לעולם ועד, שגילינו בעולם אדם שעשוי כמוך וכמוני, והוא זולל נבלות הרבה יותר מהתנינים והכרישים ששוחים בלוע פעור מתחת למים, מסביב לאוניות טעונות פסולת ובשרים רקובים שישליכו להם בלב ים, מול הוואנה.

[מצרפתית: אילנה המרמן]

מתוך: התרנגולת בעלת שלוש הרגליים

כל הלילה דומה היה שאנשים מהלכים על־בהונות בחדרי הבית ובמסדרונות בחשכה, מחפשים, עמלים בחשאי בסידורים שונים שאין לדעת את משמעם. שעות ארוכות היה הילד מחפש בזיכרונו את מלות "שמע", שנעלמו ממנו פתאום, כאילו לקחן האיש הזקן אל הדרך שהוא הולך בה. שעות ארוכות לא יכול להירדם, ואיש לא בא אל הפתח להציץ בחדרו ולראות מה לו. כל הלילה חיפה כי יגיע אביו הביתה ממקום עבודתו והוא ישמע את קולו וידע כי יש לו דואג. עד שעה מאוחרת נמשכה התכונה החרישית בבית, וכשחדלו החיפושים וההליכות חרש בין החדרים, נשמעו אך לחישות קצרות, ענייניות, של אנשים נפרדים זה מזה לזמן־מה, עד שיינעו שוב לצאת לדרך.

וכאשר שקט הכל, שמע הילד שוב את קולה של תולעת־העץ, ידידת האנשים שאינם נרדמים, חותרת בעמקי הארונות הישנים, עמלה וחדלה וחוזרת ומכרסמת, נבהלת רגע ומצותת לקול נשימתו, להיווכח אם קצובה היא ואכן נרדם; ואם לא – תחדל ולא תפריע ותתאמץ לחכות עד שירדם; או אך תכבוש את הדחף לרגע, עד שיחזק ממנה ולא תוכל עוד לעמוד בו. והילד היה מתחכם לה וכולא את נשימתו. והתולעת היתה מתקשה לדעת אם אכן נפלה עליו השינה וכבר מותר לה לפעול באי־מפריע, ובהיסוסה היתה שולחת אותות לגשש בחשכה. בהיסוס רב היתה מכרסמת לניסיון, מכרסמת וחדלה, חוששת להפריז, מבקשת לדעת עד כמה אפשר להעזי בבת־אחת בלי לעורר עליה חימה ואסון. כלי־כך היתה מלאה את הכרת ערך המעשה שהיא מצווה לעשותו, וכלי־כך מלאה את תבונת הזהירות המתחייבת מחשיבות התפקיד והצורך לעשותו בחשאי, בהתרפסות ובהיתממות. ועם זאת, כאשר היתה אוזרת עוז או, פשוט, נכנעת לדחף וחוזרת אל

המעשה, היתה נאחזת בהילות להספיק ברגע הקצר הרבה ככל יכלתה, לפצות על הפסדי העבודה בעת ההפסקות וכנגד השיתוק שיאחז בה שוב בעוד רגע, כאשר יתעוררו חושיה אל הסכנה. בהתלהבות עיוורת היתה משתקעת במלאכתה, ובתוך כך היתה מתרחקת ממנה האפשרות האחרת, ועד שיבואָה הפחד – הספיקה מה שהספיקה. ובחדלה, ניכר כי אימה אחזה אותה וחרטה גדולה והיא משחקת משחק ערמומי של העמדת־פנים: נצמדת אל מקומה, מצטמצמת בעצמה ככל יכלתה ומתיימרת להיות חסרת־גוף, חסרת־מקום, רק נקודה מרוכזת של דריכות לרגל הדממה. וברגעים שהיתה שובתת ממלאכתה ומאריכה בזה יותר מן הקצב הרגיל, היה הילד מכסה חרש את פניו בסדין ומגלגל אותו על כל גופו, אט־אט, לבל יגיע אליה אף רחש קל של הבד, ולא היה מניע אבר ומסנן את נשימתו דק־דק ומדמה בלבו כי אף הוא מכונס ומצונף בתוך עצמו, ומכיוון שהיו עיניו עצומות נעשתה לו מיטתו כאחת המחילות בעורק מעורקי־העץ העמוקים והסמויים ביותר, נתונה באפלת־תמיד חמימה ומגוננת, וכך היו הוא והיא מאזינים זה לזו וזו לזה בדממה, והיא היתה תמיד הראשונה הנכנעת לאשליית הביטחון, שולחת אות מהוסס לניסיון, ציוץ של סרק, ובודקת את התגובה; ומכיוון שלא אירע דבר שיעורר בה חשד כי טומנים לה מלכודת בדממה; ומכיוון שטעמה את טעם הכרסום והתאוה הזאת שוב הפילה עיוורון על חושי הסכנה והזהירות שלה, היתה מתנפלת על המלאכה. ויש שהיתה מאריכה יותר מן הרגיל בשיכחה והתלהבות, והילד היה תמה עד כמה להיטותה זו תאטום אותה לאותות הסכנה מן החוץ. לאחר רגע ארוך שלא חדלה היה משתעל בקול רם והיא היתה נאלמת מיד ושתיקתה היתה נמשכת ונמשכת, כמו לא התאושה שעה ארוכה מן האימה.

מתוך: רישום של העבר

בהביטי, אם כן, אחורה, על גני קנסינגטון, אף על פי שאני מסוגלת להחיות אירועים משם, רבים הרבה יותר משיש לי סבלנות לתאר, אינני מסוגלת להחיות, אלא מתוך התקף או התפרצות, את נקודת המבט, את הפרופורציות של העולם החיצוני. נדמה לי שנקודת מבטו של הילד היא סקרנית מטבעה. הוא מבחין בפרטי הפרטים באופיים הייחודי של כל בועת אוויר וכל צדף. אני רואה עדיין את בועות האוויר, כחולות וסגולות, ואת הצדפים בעלי הצלעות. אבל הנקודות האלה מוקפות בחללים ריקים רחבי ידיים. מה אדירים היו למשל ממדיו של המרחב מתחת לשולחן בחדר הילדים! אני רואה אותו עדיין כחלל שחור אדיר ממדים עם מפת השולחן הנופלת קפלים-קפלים מן הקצוות שבמרחק, ואת עצמי אני רואה - משוטטת והולכת לי שם ופוגשת את נסה. "האם לחתולים שחורים יש זנבות?" היא שאלה, ואני אמרתי: "לא", וכה גאה הייתי משום שהיא שאלה אותי שאלה. ואז שבנו ושקענו בשיטוט במרחבי החלל אדיר הממדים. חדר הילדים הלילי היה אף הוא אדיר בממדיו. בחורף הייתי חומקת ונכנסת לשם לפני שעת השינה כדי להגניב מבט באש. דחוף היה לי עד אימה לראות ולוודא שהאש נחלשת והולכת, משום שהיא הפחידה אותי כאשר הוסיפה ובערה גם אחרי ששכננו לישון. יראתי מאותה

הלהבה הקטנה המהבהבת על הקירות. אבל אדריאן אהב אותה, וכך, כדי לפשר בינינו, קיפלה המטפלת מגבת מעל לסבכה. אבל אני לא יכולתי לחדול מלפקוח את עיניי, ולעיתים קרובות נראתה הלהבה המהבהבת, ואני הבטתי והבטתי ולא יכולתי לישון, וכדי שלא איוותר לבדי, אמרתי: "מה אמרת נסה?" אף על פי שהיא ישנה, כדי להעיר אותה ולשמוע את קולו של מישוהו. היו אלה פחדים מוקדמים, משום שמאוחר יותר, כשתזכי כבר היה בבית-הספר, והותיר לנסה את הקוף שלו ז'קו למשמרת בלילות, לא היה חולף הרף מרגע סגירת הדלת ועד שהיינו מתחילות לספר סיפורים. הסיפור תמיד החל כך: "ק'למון ילדתי היקרה, אמרה גברת דילק", והמשיך בצורת סיפורים פראיים על אודות משפחת דילק* והאומנת העלמה רוז'ל'קה, כיצד חפרו מתחת לרצפה וגילו שקי זהב, וערכו משתים גדולים ואכלו ביצי עין "עם קצוות פריכים לרוב", משום שעושרה של משפחת דילק בחיים האמיתיים בהשוואה לאמידותנו המתונה הרשים אותנו. הבחנו בשפע הבגדים החדשים שלבשה גברת דילק, וכיצד היתה אמי קונה שמלה חדשה רק לעיתים רחוקות מאוד.

* שכני המשפחה.

[מאנגלית: אנה הרמן]

מתוך: והכלה סגרה את הדלת

לאות התפשטה בגופו של מתי. כשראשו על ברכיו, על הסף שבין כמעט שינה לערות, הגיעו לאוזניו קולותיהם של האחרים מהמטבח ומהסלון (הדירה הייתה קטנה בשטחה ובכל זאת נדמה היה כאילו מרחבים שלמים מפרידים בינו לביניהם), פעמון הדלת ניגן כמה פעמים את נעימתו המטומטמת (הוא חשב) והטלפונים הניידים של כולם צלצלו, בזה אחר זה ופעם אחת גם שניים בעת ובעונה אחת.

הוא השתומם על הנועם הזה, על תחושת הערסול והנועם שהיה שרוי בתוכה, כמו בתוך אמבטיית מים חמימים, התפלא (חיך לעצמו חיוך דק כשראשו עדיין טמון בברכיו) עד כמה מתוקה יכולה להיות תחושת העריקה משדה הקרב. והוא ערק ברגע זה, בגופו ובתודעתו, בקושי מטריח את עצמו להשקיף מרחוק על מה שנמשך, נתון כולו למרחב חדש ואחר לגמרי שנפער בתוכו, לתהיות אחרות. האם הוא אוהב את מרגי? באמת אהב את מרגי? באמת אוהב את מי שהיא, היא כשלעצמה, בנפרד ממנו, למען עצמה ולא למענו? ("מה זה 'באמת', מה בכלל 'באמת', 'תהה). פתאום עלתה בו איזו ידיעה, כמעט בלתי ניתנת לניסוח ולהצדקה, שמה שעשתה מרגי, מה שהכריזה ("לא מתחתנת"), לא נבע מאיזה תהליך של שיקול דעת ("שיקול דעת", ביטל) והסקת מסקנות, אלא כביכול מתוך איזו תמורה ואיזה שינוי מוזיקליים, כניסה מוזיקלית חדשה אל תוכה. הוא זקף את ראשו. צחוקו המתגלגל של אילן הגיע לאוזניו מהסלון. "מה אמרת, סבתונה, מה המילה הזאת שאמרת עכשיו?"

בלי לקום על רגליו, עדיין יושב (עכשיו נוטה מעט הצידה), הוא הלם בידו על חלקה התחתון של הדלת. "מרגי!" קרא בקול נמוך, מביט בפניות הפרוזדור, במקום המפגש של הקירות עם הפאנלים, "אני לא הולך לנדנד לך יותר, מרגי, תביני. אני לא מבין למה את עושה מה שאת עושה, ועכשיו אני חושב שאני לא הולך להתחשבך אתך על זה. אף פעם. באמת אני אומר. עכשיו אני חושב שלא בא לי להתחשבך אתך ולא בגלל שאני מרחם עלייך. תביני. זה לא מרחמים. אני לא יודע אם תצאי או לא תצאי מהחדר הזה." הוא השתק רגע, חכך בדעתו ואז המשיך ואמר, "אני לא יודע מה את מתכוונת ואם את בכלל יודעת מה את מתכוונת לעשות. יש פה בלגן אטומי, את זה את בטח מבינה. אטומי (השתטח על הרצפה וניסה להציץ מבעד לחרך שבין הדלת לרצפה, מתפלא על מיעוט האור המגיע משם. "אולי אילן צדק ובכל זאת חסמה את הדלת עם השולחן טואלט", הרהר). אבל עכשיו כל מה שאני... הוא התיישב שוב והשתק, מכווץ את עיניו, "כל מה שאני מבקש ממך זה רק להגיד אם כל זה קרה בגלל שהבנת, או שאמרת לעצמך, או משהו, שאת פשוט לא אוהבת אותי. זה מה שאני רוצה לדעת ומגיע לי לדעת, אני חושב." הוא התרומם ממקומו, ניער את מכנסיו וניגש לשירותים. פתח את ברז המים, שטף את פניו כמה פעמים, הביט בפניו הרטובות והכמוסות הנשקפות במראה מעל לכיור ("אין לי שום דעה על הפנים שלי, שום דעה", חשב), בעודו משאיר את כפות ידיו מתחת למי הברז הזורמים.

מתוך: לדבר לעצמנו

כשמת משהו ששכבת אתו, את מתחילה לפקפק בגוף שלו ובשלך. הגוף שנגעת בו מוסר מהיפותיזת הפגישה המחודשת, נהפך לבלתי ניתן לאימות, אולי לא התקיים מעולם. גם הגוף שלך נעשה חומרי פחות. השרירים מתמלאים אדים, לא יודעים עוד סביב מה הם נכרכים. כשמת משהו שישנת אתו, את כבר לא ישנה באותה צורה. הגוף שלך לא מרפה במיטה, הוא פורש זרועות ורגליים כאילו הוא עומד על פי בור ומנסה לא ליפול פנימה. הוא מתעקש לקום מוקדם יותר, לוודא שלפחות הוא עוד נשאר לו. כשמת משהו ששכבת אתו, הלטיפות שליטפת את העור שלו משנות כיוון, הופכות משחזור של נוכחות לחוויה שלאחר המוות. במחשבה על העור הזה עכשיו יש גאולה ויש חילול. נקרופיליה בדיעבד. היופי שהיה אתנו פעם דבק בנו. גם הפחד שלו. הסבל שלו.

[מספרדית: מיכל שליו]

מתוך: גוף ראשון שני

פְּרָדָה

היא ישנה, את יכולה ללכת. אני לא יודעת אם היא ישנה, היא נשאת ככה לפעמים. לא, לא, היא ישנה באמת, את לא רואה שהפה שלה רפוי והוא תמיד מהודק, אני אומרת לך שאת יכולה ללכת. תני לי לפחות לתת לה נשיקה. את תעירי אותה, לא כדאי, אני אניד לה שהיית פה, היא גם ככה שוכחת את זה מיד. אבל זה לא אותו דבר, אני מוחה. לא, זה לא אותו דבר.

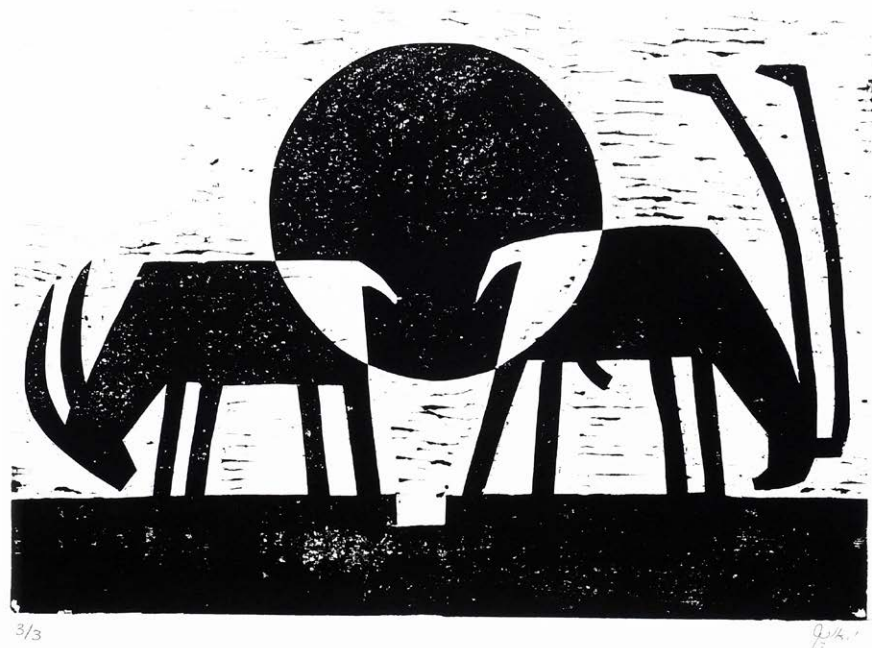
כתב ידה

היא לא מסוגלת לחתום את שמה, לא כי היא לא זוכרת אותו (אני חושבת), אלא כי היא כבר לא מסוגלת לכתוב. בפעם הראשונה שהבחנתי בכך היא החלה לחתום ואחר כך השתתה, כמי ששוכח איך ממשיך שיר שהוא למד בעל פה. מאז ניסיתי לגרום לה לחתום פעמים רבות, בכל מיני תירוצים, כדי לראות אם היא מצליחה להיכנס שוב לתנופה כדי לגמור את השם, אבל לשווא. נעלם הכתב, נעלם השם הכתוב, שהוא ביטוי נוסף של קיום בעולם. לפעמים, כשאני עושה סדר בניירות שלי, אני מוצאת משהו בכתב ידה, איזו כרטיסייה ובראשה כותרת, או פתק שאולי שימש למאמר שכתבנו יחד. אלה הערות שנותרו גם אחרי המטרה שלשמה נכתבו, אבל קשה לי לזרוק אותן. הן יוצרות ערמה קטנה בתוך מגירה בשולחן העבודה, נתחים של כתב יד שאומרים לי שפעם היא היתה.

כעיוור מגשש

כשרק התחילה לאבד את הזיכרון (אני אומרת את זה לא נכון: אני יכולה רק להגיד כשאני הבחנתי שהיא מתחילה לאבד אותו) היא התחילה להשתמש הרבה יותר בידים. היא היתה מגיעה למקום מוכר ומתחילה לגעת בכל מה שהיה על השולחן, על המדף, כמו ילד נגען, מאלה שלפני שהוא מגיע צריך להכין את הבית ולהחביא חפצים או להניח אותם מחוץ להישג ידו. היא היתה לוקחת חפץ ליד וחוזרת ומניחה אותו לא בדיוק במקום שבו מצאה אותו, אלא מוסט קצת ימינה או שמאלה, כמי שרוצה לתקן טעות ולמצוא את המיקום המדויק. כל זאת בדממה ובריכוז עצום. מעולם לא שאלתי אותה למה היא עושה זאת, אף על פי שלא פעם, שוב כמו לילד, אמרתי ברוגז "בבקשה אל תיגעי בכלום". היה לי קשה לקבל את העובדה שהיא התחילה להשתמש, באופן אינסטינקטיבי, בזיכרון של הידיים. כמו גרטה גרבו ב"המלכה כריסטינה", היא נזכרה בחפצים לא כדי לאחסן אותם במוחה, אלא כדי להתמצא בהווה.

[מספרדית: סוניה ברשילון]

יונתן אופק / דפוסי יחסים / 2017
הדפס עץ / 54x73 ס"מ

מיכאל אורון
משפט פשוט

ותאמיני או לא,
אני כותב פעת לאור גרות.
אם הייתה לי נוצה, הייתי כותב גם אתה.
לא ברור לי למה, כי אם סתם מתחשק
לקראות איה הנר זורק אור,
ויוצר כתמים של חשה בצורות שונות ומשונות.
דברי היום יום, המנחים על שלחני, נראים עתיקים פעת.
אולי פעוד כמה שנים הם יהיו.
אה פעת, לא נתן להם את הקרדיט הזה,
אותו יצטרכו להרויח,
אלה שישדרו, אלה שלא יאבדו.
ויש גם תקליט ברקע,
תקליט שאני אוהב.
זמר יהודי, לאונרד שמו.
קולו עם בס ונמוה ביותר,
ושיריו עלינו ועליהם ועל חיים באורו של צל.
ובין כל המלים הכתובות על הדף,
הדבר שהכי הייתי רוצה להגיד לך הוא שאני מתגעגע אליך כל-כך.
זה משפט כה פשוט שמשום מה חוזר על עצמו כבר כמה שנים
ואני לא יודע מה לעשות עמו, מרב שהוא פשוט...

איריס ברנע / נוקטורן / 2014
צילום דיגיטלי

מירב מסקין סמימי

דעמי נטרפה הלילה
מה דעת יודעת בלילה
שאני לא

יהודה לייב ויטלזון

לילה בלעדיך

שנה תלושת עפעפים.
שנת הזאבים הזרדים סביב מטתנו
ונבלות הכבשים
נגרות משניהם.

שנה ללא גלעין הנחת שאמה,
טרופת הלומות עמוסי עלילות
ואיפה את שתאירי בם הפשר?

ליל משתה השעונים,
המתקתקים לאידי
עוד-לא-עוד-לא-עוד-לא...
ליל מסע החילים ותהנוני גופם הדואב.

ובקר היטב תרה לי,
בקרן של יונה על הקיקיון.
חזרי!

[מתוך: ממיתר החולין, עמדה, 2017, עמ' 26]

"אני זוכר אותך," אמר לי הים,
 שפתיו נפערו מולי,
 "את הילדה שהייתה באה לקאן.
 היית יושבת פה," ולשונו סמנה את מקומי.
 הים זוכר הכל,
 את אינסוף גרגירי החול,
 כמו העורבים הוא מזהה אותי אחרי שנים.
 עיניו שחרות ואפלות הילדה וקצה על שפתיו.
 זה שהפריד בין מים לבין מים - הפסיד בקרב.
 אני נצבת מלח עירמה.
 "הילדה לא תלכי מפאן,
 מה את רוצה ילדה קטנה?"
 והוא נושב אלי את צערי, שאז הטבעתי לתוכו.
 כמו גופות הנפלטות לחוף, הוא מפלט אלי
 שקבות של צער ונהי ילדות, אשר חשבתי ששכחתי,
 אה הוא זוכר הכל.
 כפות רגלי טובעות. "את לא תלכי מפה."
 ולא נכלתי להסתכל עוד בעיניו.
 אספתי לכף ידי מעט מזער אשר היה שלי.
 ברחתי בשארית כחות אל מטתי.
 אני כותבת את השיר הזה במלח ילדותי.

אנשים אומרים שאי אפשר ואסור
 אלו רק חלומות,
 ובכל זאת בין התריסים המוגפים
 בעפצי עיני הישנות
 באים הדברים ומתקרבים,
 קרובים להיות,
 השפה מתפוצצת מגופה
 מלים חדשות נבראות
 כמו גחלילית שנוחתת בירח
 או
 כמו לאהב בדרך אחרת,
 ואתה יודע שהכוכב הוא אור
 רסיס שנתז מחלום,
 ואני יודעת שקדאי להפליג
 בחשך הרחוק השחר.

עולא זירעיני / המלחמה באל-ירמוק / 2019
שמן על בד / 120x90 ס"מ

מיכל שכנאי יעקבי / לילה ויום / מתוך עבודת וידאו / 2018

דנה בומץ

בלילה,

נדדה שנתתי בין מרווחי המלים אשר הותרת בחדר ההוא
בכמוסת הזמן אשר סגרה עלינו.

כענרת שוטטתי בין החדרים
מנסה לתפס את הניחוח הדק,
את פס האור אשר זרח בין קו הערף לפתח.

ידי נשלחו קדימה אל החשה,
אצבעותי פרמו קורי פחד שפרכו בי אחרים.

היכן אתה עקשו?
עננים של סתו חולפים מעל לביתי,
מישהו ברחוב צועק מתוכו מלים
סלעים גדולים סוכרים את קול הים ממני.

ורד שחף / לילה לבן / 2012
צילום דיגיטלי / 50x70 ס"מ

גבי מרשיק / פרידה / 2019
דיו שחור ומים / 35X25 ס"מ

גבי מרשיק / פרידה / 2019
דיו שחור ומים / 25X17.5 ס"מ

רפי וייכרט
עשית

לפעמים תל־אביב היא כמו עשית
שהים בה נושא בלתיים דהות
הארות מרצדים בקומות הגבוהות
וצללים מדושים פרחובות חרשית

ובלילה גגות משגרים מסרים
אל מרחק כוכבים בשמי הפלדה
לפעמים הקיום הוא אדוות רעדה
כשבתוך העורות הזמנים בוערים.

[מתוך: רכיבה, ספרי עתון 77, 2019, עמ' 13]

דורית רינגרט / מתוך: "אל המגדלור": רישומים למרת רמטי
2015 / דיו ועפרון על נייר / 56X76 ס"מ

רותם רובינזון
כשאתעורר

כְּשֶׁאתְעוֹרֵר וְאֶגְלֶה שְׁאֲנִי
כְּלוֹאֶה כְּמַגִּדֵּל לְכָה

לֹא אֲשַׁלְּשֵׁל שְׁעָרֵי הַקְּצָר
מִבְּעַד לְחֵלּוֹן
לֹא אֶקְפֹּץ,
לֹא אֶקְרָא לְבַחֲוֹר זֶר עַל סוֹס
לְהַצִּיל אוֹתִי.

כְּשֶׁאתְעוֹרֵר
אֶקְרָא אֵלַיִךְ שֶׁתְּכַלֵּא אוֹתִי
שׁוֹב
אֶרְדֵּם מִחֲדָשׁ.

נטלי אילון / ריאות / 2017
דיו ושמן קנולה על נייר / 25x35 ס"מ

שירה לזוין

יכלת להיות הלכנה במלואה
כמו פרא, ביצר, מכסיפה גופים.
יכלת להיות גוף אשה, הרה,
טבורו של עולם, כורעת לקדת.
יכלת להיות זהות, זהה, לשקף דיוקן, בדיוק.
והנה אינה. ואת חלל, חלל אינסוף,
פתוחה אל המרחב. חוצה עולמות.
כל היש בה, שוקק חיים, לכלם מקום,
ואותה אינות זוהרת
קצה
חלום.

רשימת משתתפים

אבי סבח / יליד 1977, מעלות תרשיחא. חי ועובד בתל-אביב וממקימי גלריה "ברבור" בירושלים. בעל תואר ראשון באמנות מבצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב, שם הוא מכהן כמרצה בתואר הראשון והשני. זוכה פרס מוזס לציור, פרס אמן צעיר ופרס שרת התרבות.

אורית קלופשטוק / בוגרת החוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת בר-אילן, לימודי טיפול משפחתי ועבודה סוציאלית. פרסמה סיפורים קצרים בעיתונות המקומית, שיריה פורסמו בבמות שונות ובהן 'המוסק', 'משיב הרוח', 'צריף', 'כביש אחד' ו'מוטיב'.

איה מרבץ / גמלאית מכללת אורנים. עד 2005 הייתה מרצה ללשון במכללה. עוסקת בחינוך לשוני, מתנדבת בטלוויזיה הקהילתית (מצלמת ועורכת סרטים דוקומנטריים) ובאתר 'דףדף' (פעילויות לטיפוח הקריאה).

אילנה קוטינוב / סטודנטית שנה ב' בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי ובחוג להיסטוריה במכללת אורנים.

איריס ברנע / אמנית, סיימה בהצטיינות את המסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים. מרכזת מגמת אמנות וצילום בבית-הספר 'גאון-הירדן דרכא'.

איתמר פרוס / צייר, בוגר המכון לאמנות במכללת אורנים (2011). יוצר ועובד ב'פירמידה' (2011-2016). מציג בתערוכות יחיד וקבוצתיות בארץ, מורה וחונך בבית חינוך 'משעולים'.

אמיל ספארקל / סטודנט שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

בעז נוי / צייר. נשוי ואב לשניים, חי ויוצר בעיר התחתית בחיפה. מלמד רישום ציור והתבוננות במכון לאמנות במכללת אורנים. מיוצג על ידי גלריה "רוזנפלד".

גבי מרשיק / סטודנטית שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

גיגי רם / אסיסטנטית בסדנת התחריט ע"ש אריה רוטמן במכללת אורנים.

גליה דור / סטודנטית שנה ג' במגמת כתיבה במכללת מנשר לאמנות. צלמת ובעלת בלוג המלצות לתרבות ולנסיעות.

דורית פלג / סופרת. זכתה פעמיים בפרס ראש הממשלה לסופרים עבריים ובמענק היצירה של קרן תל-אביב לספרות ולאמנות. עמיתת מושבות האמנים יאדו ומיליי בארצות הברית והמרכז ללימודי עברית ויהדות באוניברסיטת אוקספורד. מאז 2003 מנחה סדנה לכתיבת פרוזה בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי במכללת אורנים, ומלמדת רצף קורסים בין-תחומיים בתחומי האמנויות בשם 'הזיקה בין האמנויות'. הפרק מתוך **אמנות ההכרחי** בגיליון זה נדפס באדיבות הסופרת.

דורית פלדמן / אמנית מושגית רב-תחומית. בוגרת המדרשה לאמנות בבית ברל (1979). חוקרת בעבודותיה את המקום החדש הנוצר בדיאלוג שבין דיסציפלינות מגוונות, תוך שילוב טקסטים מקוריים בגוף העבודות, בעקבות שיח יוצרים ובהשראת הדימויים החזותיים.

דורית רינגרט / אמנית, מלמדת במכון לאמנות במכללת אורנים ובמרכז האקדמי יוצו חיפה.

דנה בומץ / בוגרת החוג לגיל הרך במכללת אורנים. עצמאית בתחומי אמנות, סביבה וחינוך, מקימת יוזמת 'מקומי - מרחב ליצירה חברתית' ופעילה בה.

הדס גולוב / סטודנטית שנה ד' במכון לאמנות במכללת אורנים.

ורד שחף / בוגרת התוכנית להסבת אקדמאים להוראת האמנות של המכון לאמנות במכללת אורנים. מורה לאמנות בחטיבת כיתות היסוד 'ליאו בק' בחיפה.

חגי רוגני / מרצה, חוקר ספרות ומתרגם. דוקטור לספרות. לימד במכללת אורנים ובתיכון ליאו בק. תרגומו לשירי ביל פרידמן ראה אור בספר **דברים אחרונים ואחר כך** (קשב לשירה, 2018).

חגית מנדרובסקי / מטפלת בשיטת אלבאום. בוגרת בית הספר לתסריטאות ע"ש סם שפיגל. מדריכת יצירה לקשישים במרכז יום. פרסמה את ספר השירים **חמלת אשת העורב**. שיריה נדפסו בכתבי עת שונים ובהם 'הליקון', 'משיב הרוח' ו'עתון 77'.

חובב רשלבן / דוקטור לפילוסופיה, מעצב ואמן. מחבר הספר **מעשה האמנות בין משמעות להתענגות** (רסלינג, 2011); מחבר המונוגרפיה **סגנון: היבטים הרמנויטיים וביקורתיים** (אוניברסיטת בר-אילן, 2018); מחבר שותף של **הלם הלא-צפוי: שאלות על יצירת אמנות** (רסלינג, 2015).

טל שמיר / סטודנטית שנה ב' בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי ובחוג לסוציולוגיה במכללת אורנים.

יהודה לייב ויטלזון / ספרו **ממיתר החולין** (עמדה, 2017) זכה בפרס שרת התרבות ליצירת ביכורים. ספרו **השני תועפות בראשית** (2019) ראה אור בהוצאת עמדה.

יונתן אופק / מלמד פיסול במכון לאמנות במכללת אורנים.

כיאן סביחאת אגבאריה / תושבת כפר מועאוויה, סטודנטית שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

לאה בר סלע / בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים, מלמדת ציור במסלול חינוך ולדורך במכללת אורנים.

ליטל שרוני / סטודנטית שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

לילך סנש / סיימה לימודי תואר שני במסלול אמן-מורה (2018), התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

מג'ד מריסאת / סטודנט שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

מופיד צידאוי (אבן אל-ח'טאף) / סופר ומשורר, עורך הירחון 'אל-אצלאלח' ('תיקון') לתרבות, ספרות, הכרה ותיקון. מלמד שפה וספרות ערבית וספרות ילדים במכללת אורנים.

מור גל / בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים. אמנית עצמאית ומורה לאמנות בחטיבת ביניים 'דרור משלב' בצור הדסה. עוסקת בעיקר בתחריט ובפיסול.

מיטל ריבקין / סטודנטית שנה ג' בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי ובחוג להיסטוריה במכללת אורנים. מתנדבת ב'ארגון שגירי רוטשילד' הפועל להכשרת דור של מנהיגים חברתיים.

מיכאל אורון / לומד בתוכנית להסבת אקדמאים בחוג לאנגלית במכללת אורנים.

מיכל בלייר / בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים (2014), אסיסטנטית בסדנת התחריט ע"ש אריה רוטמן במכללת אורנים (2015-2018).

מיכל שכנאי יעקבי / אמנית, אוצרת "הגלריה לאמנות ישראלית" במרכז ההנחה בקריית טבעון. מלמדת אמנות בתיכון 'העמק המערבי' ביפעת. בוגרת המכון לאמנות במכללת אורנים. בעלת תואר שני במסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

מירב מסקין סמימי / סטודנטית שנה ב' במסלול מל"ח ובחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי במכללת אורנים.

מירה צדר / אמנית ואוצרת, למדה במדרשה לאמנות בבית ברל.

משה ב. יצחקי / משורר, מתרגם ומרצה. פרופסור לספרות. ממיסדיי קו נטוי ומעורכיו לאורך השנים. דיקן הפקולטה ללימודים מתקדמים במכללת אורנים. ספר שיריו השמיני **נְקַר הַסֶּפֶק** ראה אור בהוצאת אבן חושן בשנת 2018.

נועה לוין חריף / אמנית, משוררת, מורה לאמנות בבית הספר הניסויי 'תפן' ומרצה במכון לאמנות במכללת אורנים. בעלת תואר B.Des מבצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב. בעלת תואר שני במסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

נטי רנצנברג / בוגרת החוג לחינוך מיוחד במכללת אורנים (2005), עובדת כמטפלת באמנות, מדריכת יוגה ומאיירת.

נטלי אילון / ילידת 1987, חיה ועובדת בתל־אביב. עוסקת בפיסול, רישום ומיצב. בעלת תואר ראשון באמנות מבצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב. זוכת פרס אמן צעיר לשנת 2017.

סיגל אריה / יוצרת, אוצרת וחוקרת בתחום של מחקר מבוסס יצירה (ABR). בעלת תואר B.Sc. בביוטכנולוגיה ומדעי הסביבה ממכללת תל חי; סיימה בהצטיינות את המסלול לתזה בתוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים. מלמדת בתוכנית ללימודי תואר שני כעוזרת הוראה במסלול הייעודי אמן-מורה.

סילביה מילגיר / בעלת תואר שני במסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

עדינה קיי / אמנית, עובדת ויוצרת בסטודיו פרטי. בוגרת אוניברסיטת חיפה באמנות, יצירה ופילוסופיה; בוגרת מכללת אורנים בלימודי הוראת האמנות וחינוך מוזיאלי; בעלת תואר שני בטיפול בהבעה ויצירה מאוניברסיטת לסלי; לימודי פסיכותרפיה ממוקדת טראומה באוניברסיטת תל־אביב ונט"ל. יוצרת בסדנת ההדפס ע"ש אריה רוטמן במכללת אורנים.

עודד הירש / אמן ומרצה לאמנות. מ־2017 מכהן כראש המכון לאמנות במכללת אורנים.

עולא זירעיני / מורה למדעים בבית ספר יסודי א' טורעאן, סטודנטית שנה א' לתואר שני במסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

עידן בריר / מתרגם שירה ופרוזה מערבית ומפורטוגזית וחוקר המזרח התיכון.

ענבל טימור / אמנית, סטודנטית שנה ב' לתואר שני במסלול אמן-מורה בתוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

קארין אלמקייס / מעצבת גרפית, סטודנטית שנה ג' במכון לאמנות במכללת אורנים.

רוני גירון / סטודנטית שנה ג' בתוכנית 'משעולים', בחוג לאזרחות ובחוג לחינוך חברתי-קהילתי במכללת אורנים.

רוני סומק / משורר ואמן פלסטי. שיריו ראו אור בשני מבחרים מקיפים: **גן עדן לאורז** (זמורה-ביתן, 1996), **נקמת הילד המגמגם** (זמורה-ביתן, 2017). רישומיו הוצגו בתערוכות בארץ ובעולם וראו אור בספרים שונים.

רועי דינר / סטודנט שנה ד' בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי ובחוג ללשון עברית במכללת אורנים. רפלקסולוג מוסמך.

רותי הלבץ כהן / אמנית, מרצה לאמנות במכון לאמנות, במסלול ללימודי תואר שני אמן-מורה בתוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים, ובמדרשה לאמנות בבית ברל.

רותם רובינזון / סטודנטית שנה ג' בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי ובחוג למקרא במכללת אורנים.

רפי וייכרט / משורר, מתרגם ועורך. פרופסור בחוג לספרות עברית והשוואתית באוניברסיטת חיפה שם הוא עומד בראש התוכנית לכתיבה יצירתית. מרצה בחוג לספרות, דרמה ומבע יצירתי במכללת אורנים.

שיר שבת ספיר / בוגרת מכללת אורנים, ובעלת תואר שני בתוכנית לניהול וארגון מערכות חינוך, תעודת הוראה וקורס ניהול בתי ספר. ספר שירה **תרגילים לחיזוק שרירי הלב** יראה אור בהוצאת ספרי 'עֵתוֹן 77'.

שירה לוין / סטודנטית שנה ב' בלימודי התואר השני במסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים.

שלומי ללוש / צייר ומורה לאמנות. בוגר המכון לאמנות במכללת אורנים. בעל תואר שני במסלול אמן-מורה, התוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים. לימד במכללת אורנים כעוזר הוראה בתחום הרישום.

שרון עמר / סטודנטית לתואר שני בתוכנית הרב-תחומית להוראת מדעי הרוח והאמנויות במכללת אורנים. כותבת תזה בתחום השירה וההגירה. עובדת במכללת אורנים כחונכת בתוכנית 'מיכאל'.

תלמה נבו / למדה ולימדה במכללת אורנים. עובדת סוציאלית ופסיכותרפיסטית. עוסקת בכתיבה וביצירה בתחומי אמנות שונים.

משתתפי השער 'ים שותק'

אמילי דיקינסון (1830-1886) / חשובות המשורות האמריקניות במאה התשע-עשרה. שיריה החדשניים הקדימו את זמנם ופרסומה העיקרי בא לה שנים לאחר מותה.

אנה מרגולין (1887-1952) / מן הבולטות במשורות יידיש שחיו בארצות הברית. ספר שיריה היחיד **לידער** ראה אור בשנת 1929. שיריה תורגמו לעברית בידי אשר גל ואביבה טל וראו אור בספר **מלכת המילים** (קשב לשירה, 2018).

הוגו מוחיקה / משורר, הוגה דעות ונזיר. מחשובי המשוררים בשפה הספרדית. מתגורר בבואנוס איירס. בעברית ראו אור שני מבחרים משיריו בתרגום שלמה אָבִי: **בדממה דוברת הדממה** (קשב לשירה, 2016) ו**חומר עירום** (קשב לשירה, 2018).

ויסלבה שימבורסקה (1923-2012) / בכירת משורות פולין במחצית השנייה של המאה העשרים. זוכת פרס נובל לספרות לשנת 1996. מרבית שיריה תורגמו לעברית בידי רפי וייכרט.

וֵלָאד מוֹלְדוֹבן / משורר טרנסילבני. אחדים משיריו בתרגום משה ב. יצחקי ופאול פרקש כלולים באנתולוגיה **כמו מים שאצורים בכפות הידיים** (קשב לשירה, 2018).

חנה ארנדט (1906-1975) / פובליציסטית והוגת דעות יהודייה ילידת גרמניה. התמחתה בתאוריה פוליטית ובהיסטוריה של הרעיונות. כל שיריה ראו אור בעברית בספר **אני עצמי, גם אני רוקדת** בתרגום דינה פון שוורצה (קשב לשירה, 2017).

מיטסו סוזוקי (1914-2015) / משוררת יפנית שחייתה ויצרה בארצות הברית. מבחר משיריה ראה אור בעברית בתרגום איתן בולוקן בספר **ליל טל** (קשב לשירה, 2014).

מֶרְתָּה פֶּטְרָאוּ / מן המשורות החשובות בשירה הרומנית בת-זמננו. אחדים משיריה בתרגום משה ב. יצחקי ופאול פרקש כלולים באנתולוגיה **כמו מים שאצורים בכפות הידיים** (קשב לשירה, 2018).

סלאח פאיק / משורר עירקי גולה, חבר ב"חבורת כֶּכּוֹפ", מהחבורות הספרותיות הבולטות בשנות השישים של המאה הקודמת. פרסם יותר מעשרים ספרים. נחשב למחדש השירה בפרוזה בשפה הערבית.

רוברט בליי / מחשובי המשוררים האמריקנים במחצית השנייה של המאה העשרים. סופר ומתרגם פורה. מבחר משיריו בתרגום משה דור ראה אור בספר **אנשים כמונו** (קשב לשירה, 2008).

תומס טראנסטרומר (1931-2015) / משורר, סופר, מתרגם ופסיכולוג שוודי. זוכה פרס נובל לספרות לשנת 2011. שיריו ראו אור בעברית בספר **כל השירים** בתרגומה של גלית חזן-רוקם (קשב לשירה, 2013).

משתתפי השער 'והוא האור'

אנדרס נאומן / סופר, משורר ומתרגם יליד בואנוס איירס. בעברית ראה אור ספרו **לדבר לעצמנו** (תשע נשמות, 2017).

וירג'יניה וולף (1882-1941) / מהגדולות והחדשניות בספרות המאה העשרים. מחלוצות זרם התודעה בספרות. בין ספריה הנודעים: **גברת דאלווי** (פורסם במקור ב־1925), **אל המגדלור** (פורסם במקור ב־1927), **אורלנדו** (פורסם במקור ב־1928) ו**חדר משלך** (פורסם במקור ב־1929). רבות מיצירותיה ראו אור בעברית בשלל תרגומים.

יהושע קנז / מבכירי הסופרים הישראלים בדורנו. בין ספריו הנודעים: **אחרי החגים** (עם עובד, 1964), **התגנבות יחידים** (עם עובד, 1986), **בדרך אל החתולים** (עם עובד, 1991) ו**מחזירי אהבות קודמות** (עם עובד, 1997). כן הרבה לתרגם מהפרוזה הצרפתית, בין השאר ספרים של סטנדאל, פלובר, סארטר, ז'יד, מוריאק וסימנון.

לאה גולדברג (1911-1970) / מבכירות המשורות העבריות במאה העשרים. סופרת ומחזאית, מתרגמת ומסאית, יוצרת ספרות ילדים, פרופסור לספרות באוניברסיטה העברית בירושלים. לאחר מותה הוענק לה ב־1970 פרס ישראל לספרות.

לואי־פרדינן סלין (1894-1961) / מחשובי הסופרים הצרפתים במחצית הראשונה של המאה העשרים. נודע בשל עמדותיו האנטישמיות והגזעניות. החשובה ביצירותיו היא הרומן רחב היריעה **מסע אל קצה הלילה** שראה אור בשנת 1932.

סילביה מולוי / סופרת ומרצה ילידת ארגנטינה. לימדה באוניברסיטאות מובילות בארצות הברית. ספרה **גוף ראשון שני** ראה אור בתרגום סוניה ברשילון (תשע נשמות, 2017).

רונית מטלון (1959-2017) / סופרת, מסאית ועיתונאית. במשך שנים כיהנה כפרופסור בחוג לספרות עברית והשוואתית באוניברסיטת חיפה וכראש התוכנית לכתיבה יוצרת. בין ספריה הידועים: **זה עם הפנים אלינו** (עם עובד, 1995), **שרה שרה** (עם עובד, 2000), **קול צעדינו** (עם עובד, 2008), **עד אַרְגֵּיעָה** (אפיק - ספרות ישראלית, 2018). על הנובלה **והכלה סגרה את הדלת** (כתר, 2016) הוענק לה פרס ברנר.

תומאס מאן (1875-1955) / מגדולי הסופרים בלשון הגרמנית ובספרות האירופית המודרנית. זוכה פרס נובל לספרות לשנת 1929. בין יצירותיו המונומנטליות הרומנים הנודעים: **בית בודנברוק** (פורסם במקור ב־1901), **הר הקסמים** (פורסם במקור ב־1924) ו**יוסף ואחיו** (פורסם במקור ב־1933). אלה ורבות אחרות ראו אור בעברית בשלל תרגומים.

**מערכת קו נטוי מודה להוצאות עם עובד, הקיבוץ המאוחד - ספרית פועלים,
כתר-מודן, תשע נשמות, על האישור להשתמש בציטוטים מתוך הספרים הבאים:**

- לואי־פרדינן סליון, **מסע אל קצה הלילה**, תרגמה מצרפתית: אילנה המרמן, עם עובד/ ספריה לעם, 2006, עמ' 26-29.
- אנדרס נאומן, **לדבר לעצמנו**, תרגמה מספרדית: מיכל שליו, תשע נשמות, 2018, עמ' 121.
- כל הזכויות לציטוט שנלקח מהספר שלעיל שמורות להוצאת עד עובד.
- סילביה מולוי, **גוף ראשון שני**, תרגמה מספרדית: סוניה ברשילון, תשע נשמות, עמ' 25, עמ' 42, עמ' 44.
- תומאס מאן, **מוות בוונציה**, תרגמה מגרמנית: נילי מירסקי, הקיבוץ המאוחד/ ספרי סימן קריאה (הספריה הקטנה), 2005, עמ' 97-99.
- כל הזכויות לציטוטים שנלקחו משני הספרים שלעיל שמורות להוצאת תשע נשמות.
- יהושע קנז, **מומנט מוסיקלי**, הקיבוץ המאוחד/ ספרי סימן קריאה (הספריה החדשה), 1995, עמ' 9-11.
- רונית מטלון, **והכלה סגרה את הדלת**, כתר, 2016, עמ' 55-57.
- לאה גולדברג, **והוא האור**, הקיבוץ המאוחד- ספרית פועלים, 2006, עמ' 181-182.
- וירג'יניה וולף, **רישום של העבר**, תרגמה מאנגלית: אנה הרמן, מודן, 2011, עמ' 40-41.
- כל הזכויות לציטוטים שנלקחו משלושת הספרים שלעיל שמורות להוצאת הקיבוץ המאוחד - ספרית פועלים.
- כל הזכויות לציטוטים שנלקחו משני הספרים שלעיל שמורות לכתר-מודן הוצאה לאור בע"מ.

הפרק מתוך אמנות ההכרחי נדפס בגיליון זה באדיבות הסופרת.

כל השירים בשער "ים שותק", למעט שירו של סלאח פאיק, נדפסים באדיבות הוצאת קשב לשירה.

קו נטוי כתב עת לספרות ולאמנות
המכללה האקדמית לחינוך, אורנים
דאר טבעון 3600600